

รายงานผลการศึกษา

ข้อมูลชุมชนในพื้นที่ ต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์
ประกอบการพิจารณาตั้งโรงงานผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง
บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

โดย

บริษัท กรีนโพรเทคท์ จำกัด

พฤษภาคม 2550

กิติกรรมประกาศ

รายงานผลการศึกษานี้ เป็นการศึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างโรงงานผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงของบริษัทไทยออยล์ จำกัด(มหาชน) ซึ่งเป็นโครงการที่ใช้มันเส้น(มันสำปะหลัง) เป็นวัตถุดิบ โดยมีขนาดกำลังการผลิตเอทานอล 500,000 ลิตร/วัน การศึกษานี้ ไทยออยล์ได้สนใจในพื้นที่ (ถนนสายพยุหะคีรี – อู่ขันธ์ธานี) ของหมู่ที่ 7 ตำบลน้ำทรง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เป็นเบื้องต้น

ด้วยกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้กำหนดเงื่อนไขในการพิจารณาอนุมัติใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ให้ผู้ประกอบการโรงงานผลิตเอทานอลขอความเห็นชอบจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) เป็นแนวปฏิบัติเพิ่มเติมจากเดิมที่มีการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมาตรการความปลอดภัย ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้ชุมชนและหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่น ได้รับทราบถึง ผลกระทบต่างๆที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนและท้องถิ่น

แนวปฏิบัติดังกล่าว นับได้ว่าสอดคล้องกับกับความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตามวิสัยทัศน์ในการประกอบธุรกิจของไทยออยล์ ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าว มี บริษัท เอ.ที. ไบโอบิวเวอร์ จำกัด ได้เคยเข้ามาดำเนินการเพื่อสร้างโรงไฟฟ้าโดยใช้แกลบเป็นเชื้อเพลิง ตามโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าขนาดเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน ซึ่งเป็นโครงการภายใต้การสนับสนุนของกระทรวงพลังงาน แต่มีการรวมตัวของชาวบ้านและกลุ่มเอ็นจีโอในจังหวัดนครสวรรค์และเครือข่ายได้ต่อต้านคัดค้านโครงการ ฯ โดยมีประเด็นสำคัญๆ ประกอบด้วย การใช้พื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ทำนา การถมที่ดินสูงจะเกิดขวางทางน้ำหลาก ฝุ่นละออง และการใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงสำรอง รวมทั้งยกตัวอย่างที่จัดการไม่ดีของโรงไฟฟ้าพลังแกลบที่จังหวัดชัยนาทเป็นประเด็นประกอบการนำเสนอต่อสาธารณะ

จึงได้ว่าจ้างบริษัท กรีนโพรเทคท์ จำกัดศึกษาข้อมูลพื้นที่บริเวณดังกล่าวเพื่อด้านหนึ่งใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการศึกษาเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและกำหนดแผนงาน / มาตรการความปลอดภัย และอีกด้านหนึ่งก็ใช้ประกอบในการพิจารณากำหนดกลยุทธ์และแผนงานด้านชุมชนสัมพันธ์ และการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนในพื้นที่ตั้งโรงงาน ในการศึกษาข้อมูลพื้นที่ในส่วนที่เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากชุมชน นั้น ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเป็น 2 วิธีการ ด้วยกัน คือ การเก็บข้อมูลแบบสืบสภาพ (Guideline Interview) และ การจัดประชุมชาวบ้านและการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งการดำเนินการในส่วนที่สองนี้ บริษัท กรีนโพรเทคท์ จำกัด ได้ดำเนินงานร่วมกับวิทยาลัยนวัตกรรมการผลิตมหาวิทาลัยรังสิต

ในขณะเดียวกัน การขยายตัวจากธุรกิจการกลั่นน้ำมันไปยังธุรกิจการผลิตเอทานอลโดยใช้วัตถุดิบจากมัน(มันสำปะหลัง)ซึ่งเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร / เกษตรอุตสาหกรรม ที่มีตัวแปรสำคัญอยู่ที่การจัดหาและการจัดการวัตถุดิบ (มันสำปะหลัง / มันเส้น) ในการศึกษาคราวเดียวกันนี้ จึงมีการศึกษาเรื่องวิธีการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง ไปพร้อมๆกัน

ดังนั้น ในการการศึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างโรงงานผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงของไทยออยล์ ครั้งนี้ นอกจากจะศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการกำหนดแผนงาน/มาตรการความปลอดภัย แล้ว ยังมีการศึกษาข้อมูลชุมชนและวิธีการผลิตและการค้ำมันสำปะหลัง ซึ่งได้แยกรายงานไว้เป็น 3 ดังนี้

1. รายงานผลการศึกษาข้อมูลชุมชนในพื้นที่ตั้งโรงงานเอทานอล ของบริษัทไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) ต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ โดยบริษัท กรีนโพรเท็คท์ จำกัด

เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไปในด้านปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม ของจังหวัดนครสวรรค์ และต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ ที่สนใจต่อการประกอบอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ และการรวมตัวเพื่อแสดงท่าทีต่อปัญหาของอุตสาหกรรมและการเมือง เพื่อประเมินศักยภาพขั้นต้นในการดำเนินงานด้านชุมชนสัมพันธ์ที่ไทยออยล์จะต้องดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ โดยเป็นการศึกษาข้อมูลทั้งทุติยภูมิและปฐมภูมিরวมกัน

2. รายงานผลการดำเนินงาน เวที Focus Group กรณี การจัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอล / กรณีพื้นที่ตำบลน้ำทรง อำเภอพยุหะคีรี ของวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

เป็นการศึกษาข้อมูลขั้นต้นถึงทัศนคติและท่าทีต่างๆของชุมชน และการรวมตัวของชุมชนต่อการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นต่อปัญหาโรงงานอุตสาหกรรม โครงการขนาดใหญ่ของรัฐ และอื่นๆ โดยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดประชุมชาวบ้าน (Public Meeting) และประชุมกลุ่มย่อยแบบ Focus Group

3. รายงานผลการศึกษาวิธีการค้ำมันสำปะหลังประกอบการพิจารณาตั้งโรงงานผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง โดยบริษัท กรีนโพรเท็คท์ จำกัด

เป็นการศึกษาถึงการผลิตและการตลาด ของมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ – กำแพงเพชร และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อประมวลเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนางานในด้านการจัดหาวัตถุดิบในการผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง ในโครงการนี้ โดยศึกษาข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ (สัมภาษณ์ผู้ประกอบการกิจการมัน)

.....

สารบัญ

รายงานผลการศึกษาข้อมูลชุมชนในพื้นที่ ต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์

บทที่ 1. บทนำ

1.1	ความเป็นมา	1
1.2	วัตถุประสงค์	1
1.3	หัวข้อที่จะศึกษา	2
1.4	วิธีการศึกษา	2
1.5	ระยะเวลาดำเนินงาน	3

บทที่ 2. ข้อมูลเทศของโครงการ

2.1	ข้อมูลโครงการ	4
2.2	กระบวนการผลิต	4
2.3	ปริมาณความต้องการวัตถุดิบฯ	5
2.4	การจัดการผลกระทบในกระบวนการผลิต	5
2.5	ระบบบำบัดก๊าซจากกระบวนการผลิต	6

บทที่ 3. ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

3.1	ข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์	7
3.2	ข้อมูลทั่วไปของต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี	15
3.3	ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำทรง	18

บทที่ 4. กรณีศึกษา

4.1	การต่อต้านโรงไฟฟ้าระยอง	19
4.2	เครือข่ายคนไม่เอาถ่านหิน	20
4.3	การต่อต้านโรงไฟฟ้าเอทีไบโอเพาเวอร์	23

บทที่ 5. การเก็บข้อมูลแบบสืบสภาพ

5.1	การต่อต้านโรงไฟฟ้าเอทีไบโอเพาเวอร์(ปัจจุบัน)	24
5.2	กลุ่มนายหน้าที่ดิน	25
5.3	ข้อมูลสัมภาษณ์ผู้นำภาครัฐ / ธุรกิจ / สังคม	26
5.4	ข้อมูลเพิ่มเติมจากพื้นที่	28

บทที่ 6. ผลการศึกษาข้อมูลในพื้นที่ การจัดประชุมชาวบ้านและโฟกัสกรุ๊ป		
6.1	กรอบการศึกษา	30
6.2	วัตถุประสงค์	30
6.3	การดำเนินงาน	30
6.4	ข้อจำกัดในการจัดประชุมและรวบรวมข้อมูล	31
6.5	ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะโดยสรุป	32
บทที่ 7. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ		
7.1	ปัจจัยภายในพื้นที่ / ชุมชน	37
7.2	ปัจจัยภายนอกพื้นที่ / ชุมชน	41
7.3	การประเมินศักยภาพของกลุ่มชาวบ้านฯ	43
7.4	การกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ฯ	45
7.5	ข้อเสนอแนะ	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ประเทศไทยเริ่มสนใจการศึกษาและวิจัยน้ำมันเบนซินผสมแอลกอฮอล์ เมื่อประมาณกลางปี พ.ศ.2520 เนื่องจากการเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันระหว่างปีพ.ศ.2517 – 2522 จนถึงปี พ.ศ. 2524 จึงได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) โดยมีเป้าหมายที่จะผลิตแอลกอฮอล์ที่ใช้ผสมกับน้ำมันเบนซินปีละประมาณ 482 ล้านลิตร ภายในปี 2529

อย่างไรก็ตามการพัฒนาอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์เพื่อใช้ทดแทนน้ำมันยังไม่เป็นที่แพร่หลายและพัฒนาไปสู่เชิงพาณิชย์ได้ จนกระทั่งกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำโครงการผลิตแอลกอฮอล์จากพืชเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2543 พร้อมให้กระทรวงอุตสาหกรรมรับไปดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการเอทานอลแห่งชาติขึ้น

เดิมนั้นการจัดตั้งโรงงาน และจำหน่ายเอทานอล เป็นเชื้อเพลิงนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเอทานอลแห่งชาติเสียก่อน แต่ปัจจุบันสามารถดำเนินการยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ฯ ได้ตามประกาศของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ฉบับลงวันที่ 24 ธันวาคม 2547 และต้องไม่อยู่ใกล้เขตพระราชฐานต้องไม่อยู่ในเขตหวงห้ามตั้งโรงงาน ของทางราชการหรือแหล่งน้ำหรือเขตที่มีการประกาศเป็นแหล่งอนุรักษ์ของทางราชการหรือแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตอนุรักษ์ป่าชายเลน เขตป่าสงวนแห่งชาติและแหล่งโบราณสถานและต้องตั้งอยู่ห่างจากแนวเขตดังกล่าวไม่น้อยกว่า 1 กิโลเมตร ต้องไม่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลในระยะ 100 เมตรจากระดับน้ำทะเลสูงสุด และต้องได้รับความเห็นชอบจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในพื้นที่ตั้งโรงงานและการที่จะได้รับความเห็นชอบจากองค์การบริหารส่วนตำบล ตามแนวปฏิบัติของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ช้างต้น บริษัท ไทยออยล์ จำกัด(มหาชน) ซึ่งมีโครงการที่จะจัดตั้งโรงงานเพื่อผลิตเอทานอลในพื้นที่ ต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ จึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลชุมชนสัมพันธ์ / สร้างสัมพันธ์และให้ข้อมูลกับชุมชน อันเป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เหมาะสมต่อการจัดตั้งโรงงานตามแนวปฏิบัติของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อเป็นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ของ จ.นครสวรรค์

1.2.2 เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลชุมชนและความสัมพันธ์ใน ต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ ที่จะก่อสร้างโรงงาน

- 1.2.3 เพื่อยกร่างกรอบงานหลักและปฏิบัติการด้านชุมชนสัมพันธ์ / ด้านกิจการสัมพันธ์ของโรงงานผลิตเอทานอล
- 1.2.4 เพื่อเป็นส่วนของการเตรียมการ เพื่อขอรับความเห็นชอบจากองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำทรง

1.3 หัวข้อที่จะศึกษา

- 1.3.1 ศึกษาข้อมูลพื้นที่ตั้งโรงงาน / อ.พะยุหะคีรี
  - (1) ข้อมูลทั่วไป
  - (2) ข้อมูลส่วนท้องถิ่น
  - (3) องค์การส่วนธุรกิจ / บริษัทขนาดใหญ่
  - (4) ทุนและผู้มีอิทธิพล / การเมืองในระดับย่อย
  - (5) ประเพณีวัฒนธรรม / แหล่งท่องเที่ยว

1.4 วิธีการศึกษา

- 1.4.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ / ข้อมูลแผนที่ / ข้อมูลภาพถ่าย
  - (1) ข้อมูลของจังหวัด / หน่วยงาน / สถาบันการศึกษาที่มีอยู่แล้ว
  - (2) ทบทวนงานศึกษา / Case Study
- 1.4.2 ศึกษารวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ
  - (1) สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลผู้นำท้องถิ่น / ชุมชน โดยวิธีการเก็บแบบคร่าวๆ (สังเกต) จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น Guideline Interview ตัวแบบที่กำหนดขึ้นตามวิธีการแบบ Rapid Appraisal
  - (2) การดำเนินการตาม ข้อ(1) จะใช้นักวิจัย 2 คนร่วมดำเนินการพูดคุย (เก็บข้อมูล) และสรุปความด้วยกัน เพื่อสรุปประเด็นให้ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด
- 1.4.3 ประมวลข้อมูลพร้อมวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ นำเสนอครั้งที่ 1
- 1.4.4 จัดทำเวทีรวบรวมข้อมูลแบบโฟกัสกรุป / จัดประชุมในวงที่กว้างขึ้น
- 1.4.5 ประมวลข้อมูลพร้อมวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ เสนอครั้งที่ 2
- 1.4.6 ยกร่างแผนงานหลัก / แผนปฏิบัติการ
  - (1) กลยุทธ์และแผนงานหลักด้านชุมชนสัมพันธ์และกิจการสัมพันธ์
  - (2) แผนปฏิบัติการแต่ละด้าน
  - (3) ข้อเสนอแนะต่อการสร้างความมั่นใจในการหาวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบการด้านลานมัน

1.4.7 นำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารของบริษัทไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

1.5 ระยะเวลาการดำเนินงาน

พฤศจิกายน	พิจารณาข้อเสนอแนะ / กรอบ / วิธีการศึกษา
ธันวาคม	เก็บข้อมูลทุกภูมิภาค
มกราคม	เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต / ปฐมภูมิ จัดทำไฟกัสดูรูป
กุมภาพันธ์	ประมวลผลการศึกษา นำเสนอครั้งที่ 1 จัดทำไฟกัสดูรูปรอบที่ 2
มีนาคม	ประมวลผลการศึกษา นำเสนอครั้งที่ 2 ยกร่างรายงาน / ศึกษาเพิ่มเติม
เมษายน	นำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์

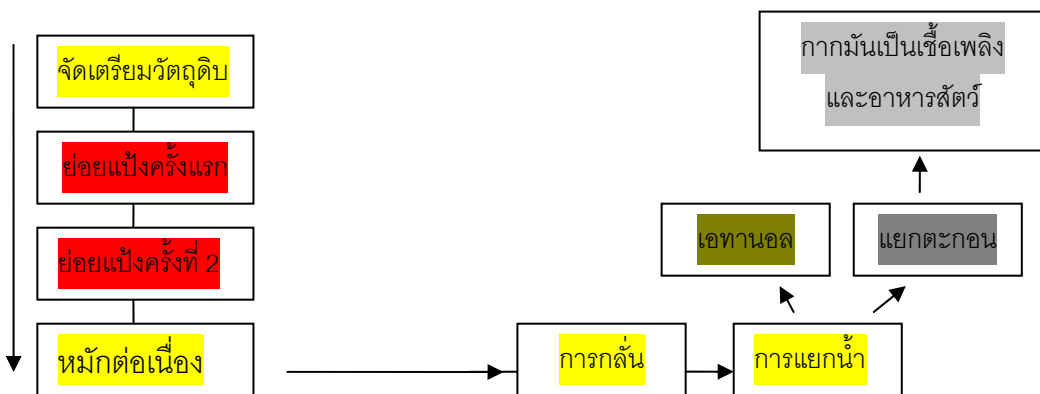

บทที่ 2 ข้อมูลเทคนิคของโครงการ

2.1 ข้อมูลโครงการ

2.1.1	ที่ตั้งโรงงาน	พื้นที่ 500 ไร่ โดยประมาณ (ที่ตั้งโรงงาน / จัดเก็บ วัตถุดิบ / บ่อเก็บกักน้ำ / เก็บผลผลิต) ด้านขวาของ ทางหลวงหมายเลข 333 พยุหะคีรี – อุทัยธานี หมู่ที่ 7 ต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ. นครสวรรค์
2.1.2	วัตถุดิบ	ใช้มันเส้น / มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบในการผลิต
2.1.3	กำลังการผลิต	5 แสนลิตรต่อวัน
2.1.4	ผู้ออกแบบการผลิต	บริษัท Vogelbusch GmbH, ประเทศออสเตรีย

2.2 กระบวนการผลิต

ขั้นตอนการผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลัง(มันเส้น)

2.3 ปริมาณความต้องการวัตถุดิบ เอนไซม์ สารเคมีและสาธารณูปโภคอื่น ๆ

ตารางที่ 1 ความต้องการวัตถุดิบ เอนไซม์ สารเคมีและสาธารณูปโภค

ความต้องการวัตถุดิบ เอนไซม์ สารเคมีและ สาธารณูปโภค	ปริมาณต่อ 500,000 ลิตรเอทานอล
วัตถุดิบเอนไซม์	1,187,000 กิโลกรัม
- Alpha – Amylase	155 กิโลกรัม
- AMG	600 กิโลกรัม
สารเคมี	
- กรดซัลฟูริก	7,000 กิโลกรัม
- โซเดียมไฮดรอกไซด์	3,000 กิโลกรัม
- กรดฟอสฟอริก	2,450 กิโลกรัม
- ยูเรีย	2,800 กิโลกรัม
- แอมโมเนีย	4,700 กิโลกรัม
ความต้องการไฟฟ้า	82,500 กิโลวัตต์/ ชม.
ความต้องการไอน้ำ	84,500 กิโลกรัม
ความต้องการน้ำหล่อเย็น อุณหภูมิ 26 องศาเซลเซียส	37,000 ลูกบาศก์เมตร
ความต้องการน้ำหล่อเย็นอุณหภูมิ 32 องศาเซลเซียส	35,000 ลูกบาศก์เมตร
ความต้องการน้ำสะอาด	1,600 ลูกบาศก์เมตร

2.4 การจัดการผลกระทบในกระบวนการผลิต

ระบบบำบัดน้ำเสียจะประกอบไปด้วยระบบบำบัดทางชีวภาพ เพื่อให้ น้ำที่ผ่านการบำบัด มีปริมาณ COD (ค่าปริมาณออกซิเจนที่ต้องการเพื่อใช้ในปฏิกิริยาทุกอย่างไม่ว่าจะเกิดในสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ตาม) และ BOD (ค่าปริมาณออกซิเจนที่ต้องการเพื่อใช้ในกระบวนการต่างๆของสิ่งมีชีวิต) ในปริมาณที่กฎหมายกำหนดนอกจากนี้ระบบจะต้องมีระบบย่อยซึ่งสามารถบำบัดโลหะหนักที่มีอยู่ในน้ำเสีย ซึ่งปนเปื้อนมาในวัตถุดิบและสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิต ระบบบำบัดน้ำเสียจะได้รับการออกแบบให้มีกำลังความสามารถบำบัดครอบคลุมปริมาณน้ำเสียในทุกกรณี เช่น ในภาวะปกติระหว่างการเริ่มเดินเครื่องหรือหยุดเดินเครื่องเป็นต้น ก๊าซชีวภาพที่เป็นผลพลอยได้จากการบำบัดจะถูกนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงเสริมในเตาเผาถ่าน กากตะกอนน้ำเสียจะถูกขนถ่ายไปทำการฝังกลบด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ระบบบำบัดที่สมบูรณ์จะถูกออกแบบโดยละเอียดอีกครั้งโดยผู้ผลิตที่มีประสบการณ์และความชำนาญในการบำบัดน้ำเสียจากโรงงานลักษณะเดียวกันในขั้นตอนต่อไป

2.5 ระบบบำบัดก๊าซจากกระบวนการผลิต

ก๊าซที่เกิดกระบวนการผลิตซึ่งอาจมีส่วนผสมของสารไฮยาไนต์หรือสารไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ โดยขึ้นอยู่กับคุณภาพของวัตถุดิบที่นำมาป้อนกระบวนการผลิตเป็นการสำคัญก๊าซดังกล่าวจะถูกนำบำบัดก่อนปล่อยออกสู่อากาศ(รายละเอียดของระบบจะได้รับการออกแบบโดยละเอียดในขั้นต่อไป)

บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

3.1 ข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์

3.1.1 ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต

นครสวรรค์หรือปากน้ำโพ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 237 กิโลเมตร เป็นเมืองชุมทางแม่น้ำที่สำคัญ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นที่รวมของลำน้ำปิง วัง ยม น่าน ภูมิภาคเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีป่าไม้อยู่ทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออกพื้นที่ของจังหวัด 9,597,677 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,998,548 ไร่

อาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดต่างๆดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดพิจิตร และกำแพงเพชร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดลพบุรี อุทัยธานี ชัยนาท และสิงห์บุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดตาก

3.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ตามลักษณะภูมิศาสตร์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบประมาณ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านช่วงกลางของจังหวัด แม่น้ำที่ดังกล่าวได้แบ่งพื้นที่ของ

จังหวัดออกเป็นด้านตะวันออกและตะวันตกและมีเพียง 6 อำเภอที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำสายหลัก สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดมีภูเขาสลับซับซ้อน และเป็นป่าที่บในเขต อำเภอลาดยาว อำเภอแม่वंก กิ่งอำเภอแม่เป็นและกิ่งอำเภอชุมตาบง พื้นที่ป่าของจังหวัดเป็น สภาพป่าที่เชื่อมโยงติดต่อกับป่าห้วยขาแข้งของจังหวัดอุทัยธานีในสวนทางใต้ ของอำเภอแม่वंก ส่วน บนของอำเภอแม่वंกและอำเภอลาดยาวเป็นส่วนติดต่อกับป่าที่บของจังหวัดตากที่ เชื่อมโยงไปถึงป่าทุ่งใหญ่นเรศวรของจังหวัดกาญจนบุรี

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครสวรรค์เป็นที่ราบค่อนข้างเรียบแคบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโดยเฉพาะตอนกลางของจังหวัดซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอท่าตะโก อำเภอโกรกพระ และ อำเภอพยุหะคีรี สภาพพื้นที่ทางทิศตะวันตก (เขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่वंก กิ่งอำเภอแม่เป็นและ กิ่งอำเภอชุมตาบง)และ ทิศตะวันออก (เขตอำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้า และอำเภอตากลี) มีลักษณะเป็นแบบลอนลูกคลื่นยกตัวขึ้นจากตอนกลางของจังหวัด สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 50 -150 เมตร

3.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

มีลักษณะร้อนชื้นมีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งที่เห็นเด่นชัดฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อยู่ในช่วงเดือนตุลาคม ส่วนฤดูหนาวอยู่ในช่วงเดือนตุลาคมถึงมกราคมได้รับอิทธิพลความเย็นมาจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับปี 2547 ช่วงเดือน มกราคม และเดือนธันวาคมมีอากาศหนาว อุณหภูมิต่ำสุด 15.3 องศาเซลเซียส และช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมมีอากาศร้อนถึงร้อนจัด อุณหภูมิสูงสุด 41.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ย 28.31 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนทั้งปี 929.0 มิลลิเมตรและมีฝนตกทั้งหมด 111 วัน

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดนครสวรรค์ สัมพันธ์กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี หากปีใด ปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,200 มิลลิเมตรต่อปี จะเกิดปัญหาน้ำท่วม ถ้าปริมาณน้ำฝนต่ำกว่า 1,000 มิลลิเมตรต่อปี จะประสบปัญหาฝนแล้งทั้งปี สืบเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดที่มีลักษณะคล้ายท้องกระทะหรือฝู้อ่างปึกป็น

3.1.4 ข้อมูลทางการปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์จัดรูปแบบการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนภูมิภาคโดยแบ่งออกเป็น 13 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ อำเภอชุมแสง อำเภอลาดยาว อำเภอหนองบัว อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอตากลี อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอพยุหะคีรี อำเภอตากฟ้า อำเภอแม่वंก กิ่งอำเภอแม่เป็น และกิ่งอำเภอชุมตาบง แบ่งเป็น 128 ตำบล 1,404 หมู่บ้าน และจัดรูปแบบการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 18 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครสวรรค์ เทศบาลชุมแสง เทศบาลตากลี เทศบาลหนองแบน เทศบาลบางประมุง เทศบาลโกรกพระ เทศบาลลาดยาว เทศบาลพยุหะคีรี เทศบาล

ตำบลท่าน้ำอ้อย เทศบาลหนองบัว เทศบาลตากฟ้า เทศบาลไพศาลี เทศบาลบรรพตพิสัย
 เทศบาลช่องแค เทศบาลเก้าเลี้ยว เทศบาลท่าตะโก เทศบาลทับกฤช เทศบาลเจ้าไก่ต่อ และ
 องค์การบริหารส่วนตำบล 124 แห่ง

ตารางที่ 2 ข้อมูลประชากรจำแนกตามเขตปกครอง

อำเภอ	ประชากรชาย(คน)	ประชากรหญิง(คน)	รวม (คน)
เมืองนครสวรรค์	115,736	122,769	238,505
โกรกพระ	17,728	18,628	36,356
ชุมแสง	32,500	34,723	67,223
หนองบัว	34,693	35,818	70,511
บรรพตพิสัย	43,180	45,013	88,793
เก้าเลี้ยว	17,377	17,589	34,966
ตากดี	56,620	58,154	114,774
ท่าตะโก	33,587	35,472	69,059
ไพศาลี	35,000	35,801	70,801
พยุหะคีรี	30,412	32,255	62,667
ลาดยาว	44,609	46,296	90,905
ตากฟ้า	20,690	20,744	41,434
แม่วงศ์	26,488	26,142	52,630
กิ่ง อ.แม่เปิน	10,026	9,681	19,707
กิ่ง อ.ชุมตาบง	9,205	9,178	18,383
รวม	527,851	548,293	1,076,144

ที่มา: เว็บไซต์จังหวัดนครสวรรค์ ปี 2550

ตารางที่ 3 แสดงเขตการปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	พื้นที่(ตร.กม.)	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนตำบล	จำนวนเทศบาล	จำนวนอบต.
1	เมืองนครสวรรค์	748.268	170	16	2	16
2	โกรกพระ	298.194	63	9	2	8
3	ชุมแสง	716.726	126	11	2	9
4	หนองบัว	819.505	105	9	1	9
5	บรรพตพิสัย	909.897	114	13	1	13
6	เก้าเลี้ยว	256.713	43	5	1	4
7	ตากถ้ำ	854.062	124	10	2	10
8	ท่าตะโก	608.225	109	10	1	10
9	พยุหะคีรี	740.794	120	11	2	11
10	ไพศาลี	979.457	120	11	2	11
11	ลาดยาว	691.096	143	12	2	12
12	ตากฟ้า	570.692	76	7	1	7
13	แม่วงก์	766.808	66	4	0	4
14	กิ่ง อ. แม่เปิน	260.200	22	1	0	1
15	กิ่ง อ.ชุมตาบง	379.040	22	2	0	2
รวม 13 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ		9,597.677	1,404	128	18	127

ที่มา: เว็บไซต์จังหวัดนครสวรรค์ ปี 2550

3.1.5 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่สำคัญในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง เป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าจากการสำมะโนอุตสาหกรรม พ.ศ.2550 เฉพาะพื้นที่นอกเขตเทศบาลมีสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ จังหวัดนครสวรรค์จำนวน 17,344 สถานประกอบการ ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง ลำดับรองลงมาได้แก่ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอลาดยาว อำเภอ

ท่าตะโก อำเภอตากาลี อำเภอพยุหะคีรี ไพศาลี ส่วนอำเภอที่เหลือมีจำนวนสถานประกอบการในระดับน้อย

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของสถานประกอบการ

อำเภอ	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอเมืองนครสวรรค์	3,025	17.4
อำเภอโกรกพระ	528	3.1
อำเภอชุมแสง	949	5.5
อำเภอหนองบัว	819	4.7
อำเภอบรรพตพิสัย	1,814	10.5
อำเภอเก้าเลี้ยว	717	4.2
อำเภอตากาลี	14,80	8.5
อำเภอท่าตะโก	1,526	8.8
อำเภอไพศาลี	1,233	7.1
อำเภอพยุหะคีรี	1,282	7.4
อำเภอลาดยาว	1,550	8.9
อำเภอตากฟ้า	525	3.0
อำเภอแม่วงค์	918	5.3
กิ่ง อ.แม่เปิน	488	2.8
กิ่ง อ.ชุมตาบง	490	2.8
รวม	17,344	100.0

ที่มา: เว็บไซต์จังหวัดนครสวรรค์ ปี 2550

ลักษณะของอุตสาหกรรมที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับอาชีพหลักของจังหวัดอุตสาหกรรมที่มีมากที่สุด คือ โรงสีข้าว จำนวน 364 โรง (รวม 3 จำพวก) จากจำนวนโรงงานทั้งหมด 1,293 โรง คิดเป็นร้อยละ 28.16 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด ลักษณะของโรงสีส่วนใหญ่เป็นโรงสีขนาดเล็ก อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่รองจากโรงสีข้าว คือ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยเฉพาะการซ่อมเครื่องมือ อุปกรณ์การเกษตร

อุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมการเกษตร จำนวน 503 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 39.91 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด

อุตสาหกรรมที่มีจำนวนเงินลงทุนมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 8,214.04 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.74 ของจำนวนเงินลงทุนทั้งหมด

อุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอ จำนวน 3,121 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ของจำนวนคนงานทั้งหมด

โรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ เป็นโรงงานที่ไม่รวมโรงสีข้าว จำนวน 929 โรงงาน แยกเป็นโรงงานขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ดังนี้

- (1) โรงงานขนาดเล็ก จำนวน 828 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 89.13 ของจำนวนโรงงาน (ไม่รวมโรงสีข้าว) ได้แก่ ประกอบกิจการซ่อมเครื่องยนต์ ปะยางรถยนต์ กิ่ง-เชื่อมโลหะ ผลิตอิฐดินเผา, ผลิตน้ำดื่ม, ขนมปังและขนมเค้ก
- (2) โรงงานขนาดกลางจำนวน 90 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 9.69 ของจำนวนโรงงาน (ไม่รวมโรงสีข้าว) ได้แก่ ประกอบกิจการการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร น้ำปลา/ซอสปรุงรส เส้นก๋วยเตี๋ยว ผลิตภัณฑ์คอนกรีต และอบเมล็ดพืช เป็นต้น
- (3) โรงงานขนาดใหญ่ จำนวน 11 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของจำนวนโรงงาน (ไม่รวมโรงสีข้าว) ได้แก่ ประกอบกิจการนมเปรี้ยว ผลิตน้ำตาลทราย (2 โรง) ผลิตสุรา ผลิตน้ำอัดลม ผลิตรองเท้า ผลิตปูนซีเมนต์ ผลิตหินแกรนิตแผ่น (2 โรง) บรรจุก๊าซแอลพีจีและผลิต เยื่อกระดาษฟอกขาวจากขานอ้อย เป็นต้น

หมายเหตุ โรงงานขนาดเล็ก เงินลงทุนน้อยกว่า 10 ล้านบาท โรงงานขนาด กลางเงินลงทุน 10 ล้านบาทถึง 100 ล้านบาทและ โรงงานขนาดใหญ่ เงินลงทุน กว่า 100 ล้านบาท)

โรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ เมืองจำนวน 407 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 31.48 รองลงมาคือ อำเภอลาดยาว จำนวน 184 โรงงาน และ อำเภอตากาลี จำนวน 114 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 14.23 และ 8.82 ตามลำดับ โดยเฉพาะ อุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลทรายของจังหวัดนครสวรรค์ คือ บริษัท น้ำตาลเกษตรไทย จำกัด เป็นโรงงานที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของโลก

3.1.6 การพาณิชย์

ตารางที่ 5 ประเภทธุรกิจตามการจดทะเบียน

ประเภทธุรกิจ	ยังประกอบกิจการ	จดทะเบียนใหม่	เลิกกิจการ
บริษัทจำกัด	793	5	3
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	1,603	15	4
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	28	0	0
ทะเบียนพาณิชย์	995	11	7
รวม	3,419	31	14

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2550

3.1.7 การเงินการธนาคาร

ตารางที่ 6 ข้อมูลธนาคารที่เปิดให้บริการในจังหวัดนครสวรรค์

ลำดับที่	รายชื่อ	จำนวน (สาขา)
1	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	10
2	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	9
3	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	7
4	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	5
5	ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)	5
6	ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน)	5
7	ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)	1
8	ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน)	1
9	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	5
10	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	14
11	ธนาคารออมสิน	11
12	ธนาคารอาคารสงเคราะห์	1
	รวม	74

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนครสวรรค์

3.1.8 การเหมืองแร่

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลการทำเหมืองแร่

ชนิดแร่	จำนวน คนงาน	จำนวน เหมืองแร่	ปริมาณที่ ผลิตได้	รายได้ภาคหลวง แร่	รายได้ ค่าธรรมเนียม
หินอ่อน	20	2	0	27,048.00	0.00
ยิปซัม	325	28	1,330,554	35,947,016.00	0.00
หินปูนเพื่ออุตสาหกรรม ปูนซีเมนต์	23	5	1,036,920	3,562,302.50	0.00
หินปูนเพื่ออุตสาหกรรม ก่อสร้าง	75	11	1,382,947	5,088,219.50	0.00
หินประดับชนิดแกรนิต	48	9	515	177,548.80	0.00
แร่เหล็ก	4	4	11,000	17,100.00	0.00
ยิปซัม, แอนไฮไดรท์	51	5	900	0.00	0.00
แอนไฮไดรท์	0	0	0	9,105.72	0.00
แร่ทุกชนิด	0	0	0	0.00	10,262,671.00
รวม	546	64	3,762,836	44,828,340.52	10,262,671.00

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดนครสวรรค์

3.1.9 ข้อมูลด้านสังคม / ประเพณีที่สำคัญ

1) ประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ เป็นประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลตรุษจีน เพื่อความเป็นสิริมงคล การแห่เจ้านี้เริ่มทำครั้งแรกในปี พ.ศ.2475 และได้ปฏิบัติสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

พิธีแห่จะตรงกับวันขึ้น 4 ค่ำ เดือน 1 ของชาวจีนโดยแห่กลางคืน (ชีวซา) และกลางวัน (ชีวสี) ในขบวนแห่ประกอบไปด้วย ขบวนเชิดมังกรทอง ขบวนเชิดสิงห์โต ขบวนเอ็งกอ นอกจากนี้ ยังมีขบวนรถนางฟ้า เจ้าแม่กวนอิม และขบวนดนตรีจีน ฯลฯ เป็นต้น ประเพณีแห่เจ้านี้ จัดทั้งในอำเภอชุมแสงและในอำเภอเมืองนครสวรรค์ แต่ที่ยิ่งใหญ่มากจะเป็นประเพณีแห่เจ้าแม่ปากน้ำโพ ในอำเภอเมืองนครสวรรค์

2) **ประเพณีการแข่งขันเรือ** ประเพณีแข่งเรือของชาวจังหวัดนครสวรรค์ จะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลออกพรรษา โดยวัดที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จะจัดรวมกับงานประจำปีของวัด เช่น งานเปิดทองไหว้พระของวัดเขาหรือวัดจอมคีรีนาคพรต งานประจำปีของ วัดเกาะหงส์ เป็นต้น

3) **ประเพณีสงกรานต์** ของชาวจังหวัดนครสวรรค์ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในแต่ละท้องถิ่นโดยจะมีการตักบาตรข้าวสาร และอาหารแห้งในวัด และสถานที่ราชการ มีการสงฆ์น้ำพระรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ญาติผู้ใหญ่ แต่ที่น่าสนใจได้แก่ประเพณีสงกรานต์ของชาวบ้านเขาทอง ต.เขาทอง อ.พยุหะคีรี ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดนครสวรรค์ เป็นระยะทางประมาณ 19 กม. ชาวบ้านเขาทองจะทำบุญในตอนเช้าพอบ่ายก็จะไปรวมกันที่ลานวัด มีการละเล่นในประเพณีตรุษสงกรานต์ ได้แก่การละเล่นจับข้อมือสาวนาง สุ่ม นางสาก นางควาย และการร้องรำทำเพลงได้แพร่หลายความนิยมมาตั้งแต่ พ.ศ. 2483 ได้แก่ การละเล่นรำโทนหรือรำวง

4) **ประเพณีการเลี้ยงข้าวแช่** เป็นประเพณีที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมานับ 100 ปีของชาวบ้านบางมะฝ่อ อ.โกรกพระ จัดขึ้นในเทศกาลสงกรานต์เพียงวันเดียว โดยมีกำหนดให้ตรงกับวันหยุดราชการเพื่อให้ชาวบ้านบอกญาติพี่น้อง ซึ่งอยู่สถานที่ต่าง ๆ กันมาร่วมทำบุญ เหมือนเป็นการประชุมญาติพี่น้องของแต่ละบ้านด้วย

5) **ประเพณีบุญก่าฟ้า** เป็นประเพณีโบราณของชนเชื้อสายพวน ณ บ้านวังรอ หมู่บ้านวังรอ ต.วังหมากร อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์ จัดขึ้นในราวเดือน 3 ของทุกปี

6) **ประเพณีลอยกระทง** เป็นประเพณีสำคัญของคนไทยประเพณีหนึ่ง จัดขึ้นในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 จังหวัดนครสวรรค์ ได้จัดงานนี้เป็นประจำทุกปีและที่น่าสนใจ คือ การลอยกระทงสายของหมู่บ้านหน้าผา เขตเทศบาลนครนครสวรรค์ ซึ่งเริ่มจัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 เดิมเรียก การลอยกระทง ต่อมาเปลี่ยนเป็นการลอยกระทง

3.2 ข้อมูลทั่วไปของ ต. น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์

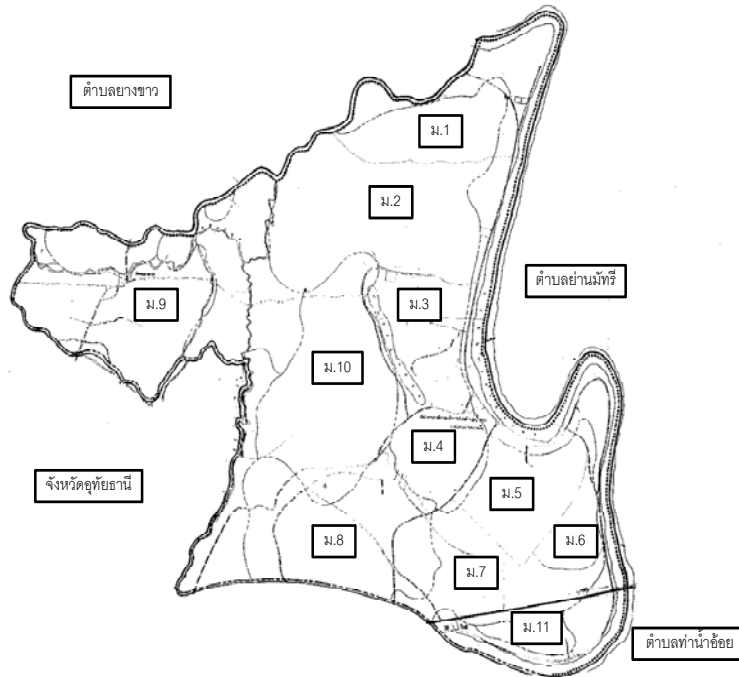
เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม ร.ศ.127 (พ.ศ.2452) รัชกาลที่ 5 ได้เสด็จประพาสหัวเมืองฝ่ายเหนือตามลำแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อทรงเยี่ยมเยียนราษฎรตามชนบท ได้เสด็จผ่านหมู่บ้านที่มีหนองน้ำขนาดใหญ่ และก่อนที่จะเสด็จผ่านไปนั้น นางสนมที่ตามเสด็จได้ลงทรงน้ำที่หนองน้ำดังกล่าว ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหนองน้ำแห่งนั้นว่า "หนองนางสง" และเรียกเพี้ยนกันมาเป็น "หนองน้ำทรง" เมื่อตั้งเป็นตำบลจึงเรียกชื่อตำบลว่า "ตำบลน้ำทรง" จนถึงปัจจุบัน

3.2.1 พื้นที่/ประชากร/ภูมิศาสตร์

ตำบลน้ำทรง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา(ด้านฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา) ห่างจากที่ว่าการอำเภอพยุหะคีรี ประมาณ 15 กิโลเมตรอยู่ห่างจากจังหวัดนครสวรรค์ประมาณ 35 กิโลเมตร

ตำบลน้ำทรงมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลและอำเภอของจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดใกล้เคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ต.ยางขาว อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ต.หาดท่ง อ.เมือง จ.อุทัยธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	แม่น้ำเจ้าพระยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ต.เนินแจง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

ตำบลน้ำทรงประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน ดังต่อไปนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านวัดใหม่
- หมู่ที่ 2 บ้านวัดสำโรง
- หมู่ที่ 3 บ้านคลองโพธิ์
- หมู่ที่ 4 บ้านคลองบางเดื่อ
- หมู่ที่ 5 บ้านท่าแดง
- หมู่ที่ 6 บ้านแหลมยาง
- หมู่ที่ 7 บ้านสระเศรษฐี
- หมู่ที่ 8 บ้านอีเต็ง
- หมู่ที่ 9 บ้านหนองคล้อ
- หมู่ที่ 10 บ้านหนองน้ำทรง
- หมู่ที่ 11 บ้านหาดเจริญ

ตำบลน้ำทรง มีประชากรทั้งสิ้น 6,494 คน แยกเป็นชาย 3,167 คน หญิง 3,327 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 104 คน / ตารางกิโลเมตร (ข้อมูลการสำรวจเมื่อปี 2549 ของสำนักงานบริหารการทะเบียน อำเภอพยุหะคีรี)

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนประชากรแยกเป็นหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชาย (คน)	หญิง (คน)	ประชากรทั้งสิ้น (คน)	ครัวเรือน
1	442	470	912	188
2	296	288	584	107
3	162	167	329	73
4	325	337	662	134
5	327	391	718	137
6	281	287	568	92
7	261	285	546	110
8	491	479	970	182
9	119	145	264	58
10	280	293	573	96
11	183	185	368	73
รวม	3,167	3,327	6,494	1,250

ที่มา:จากสำนักงานบริหารการทะเบียน อำเภอพยุหะคีรี ข้อมูล ณ. วันที่ 7 มิถุนายน 2549

3.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลน้ำทรงมีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่ หมู่ที่ 1-7 และหมู่ 11มีลำคลองและน้ำธรรมชาติหลายแห่งสภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินดีเหมาะแก่การเพาะปลูก เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่

3.2.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลน้ำทรงเป็นแบบมรสุมมี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว สภาพอากาศโดยทั่วไป อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัด เนื่องจากมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึง เดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่มิถุนายน ถึง เดือนกันยายน ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม ในปีใดที่ฝนไม่ตกตามฤดูกาลตกไม่สม่ำเสมอซึ่งช่วงทำให้ปริมาณฝนน้อยไม่มีน้ำเพียงพอต่อการเกษตรที่ปลูกข้าว พืชไร่ ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมากและหากในปีใดฝนตกมากจะทำให้เกิดน้ำไหลบ่ากระแสน้ำแรงทำให้น้ำท่วมพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ถนนหลายสายชำรุดเสียหาย

3.3 ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำทรง

ตำบลน้ำทรง ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2539 มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 62.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 39,093 ไร่ และมีข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม (แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2550-2552) ที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ด้านเศรษฐกิจ

(1) ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำทรงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(2) กลุ่มทุนธุรกิจ

● รีสอร์ท	1	แห่ง
● ปิ๊มน้ำมัน / ปิ๊มหลอด และก๊าซ	15	แห่ง
● โรงสี	1	แห่ง

3.3.2 ด้านสังคม

(1) การศึกษา

● ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ / ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	แห่ง
● โรงเรียนประถมศึกษา	6	แห่ง
● โรงเรียนมัธยมศึกษา	1	แห่ง
● ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	10	แห่ง

(2) สถาบัน และองค์กรทางศาสนา

● วัด / สำนักสงฆ์	8	แห่ง
-------------------	---	------

(3) การสาธารณสุข

● สถานีอนามัยประจำตำบล	1	แห่ง
------------------------	---	------

คือ สถานีอนามัยบ้านคลองโพธิ์

● ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน	11	ศูนย์
● อัตราการมีสุขุมรดน้ำ ร้อยละ 100		

(4) ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

● ป้อมยามตำรวจ	1	แห่ง
● ตำรวจชุมชน	1	แห่ง

(5) การรวมกลุ่ม

● กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	11	แห่ง
------------------------------	----	------

บทที่ 4 กรณีศึกษา

4.1 การต่อต้านโรงไฟฟ้าระยอง

4.1.1 ผู้ประกอบการ

บริษัท บี แอล ซี พี เพาเวอร์ จำกัด (BLCP) เป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างบริษัท China Light and Power Co (CLP) สำนักงานอยู่บนเกาะฮ่องกง และบริษัทบ้านปู จำกัด (มหาชน) โดยมีธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB)และธนาคารญี่ปุ่นเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ (JBIC) เป็นแหล่งเงินทุนรายใหญ่

4.1.2 ข้อมูลโครงการ

เริ่มก่อสร้างกลางปี 2546 เป็นโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 1,400 เมกะวัตต์ เพื่อจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง โรงไฟฟ้า BLCPเป็นโรงไฟฟ้าที่ใช้พลังงานถ่านหินบิทูมินัส จากประเทศออสเตรเลีย

4.1.3 กลุ่มผู้คัดค้าน

กรีนพีซ ซึ่งเป็นองค์กรรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีสำนักงานอยู่กว่า 40 แห่งทั่วโลก และกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำนักงานประเทศไทยก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2544 โดย ธารา บัวคำศรี เป็นผู้ประสานงาน กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ตั้ง ห้อง C202 ซ.สายลม(พหลโยธิน 8) สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400

4.1.4 ประเด็นการคัดค้าน

เป้าหมายหลักคือ การเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการใช้ถ่านหินและยุติการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินและได้ยื่นหนังสือถึงธนาคารแห่งญี่ปุ่นเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ (JBIC) ในไทยเพื่อให้ยุติการให้เงินกู้แก่โรงงานถ่านหินในไทย/นำเรือ Rainbow Warrior มารณรงค์ในการใช้พลังงานสะอาดในไทยเรียกร้องให้หยุดภาวะโลกร้อนและให้รัฐบาลไทยทบทวนแผนพลังงาน

4.1.4 ปัจจุบัน

โรงไฟฟ้าก่อสร้างเสร็จแล้ว และได้จำหน่ายไฟฟ้าให้ กฟผ. แต่การคัดค้านของกรีนพีซก็ยังคงดำเนินไปตาม กระบวนการและโอกาสต่างๆ

4.2 เครือข่ายคนไม่เอาถ่านหิน

4.2.1 การจัดตั้งเครือข่าย

มีการรวมตัวกันของกลุ่มและองค์กรภาคเอกชนเพื่อ ต่อต้านการใช้ถ่านหินในอุตสาหกรรมในเมืองไทย เมื่อ 24 มกราคม 2548 เนื่องจากการจัดงานการประชุมถ่านหินโลกของ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดวันที่ 24-25 มกราคม 2548 ที่ โรงแรมเวียงลคร อ.เมือง จ.ลำปาง สมาชิกเครือข่าย ประกอบองค์กร ดังนี้

- 1) เครือข่ายสิทธิผู้ป่วยแม่เกาะ จังหวัดลำปาง
- 2) กลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 3) กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด
- 4) กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบ่อนอก
- 5) เครือข่ายพลังงานทางเลือกภาคเหนือ
- 6) กลุ่มอนุรักษ์พิทักษ์สิ่งแวดล้อมมาบตาพุด จังหวัดระยอง
- 7) กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดระยอง
- 8) ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
- 9) เครือข่ายประชาชนสระบุรี จังหวัดสระบุรี
- 10) เครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่
- 11) กลุ่มกรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จังหวัดกรุงเทพฯ
- 12) งานพัฒนาภาคประชาชน จังหวัดกรุงเทพฯ
- 13) มูลนิธิโลกสีเขียว จังหวัดกรุงเทพฯ
- 14) มูลนิธิ สืบ นาคะเสถียร จังหวัดกรุงเทพฯ
- 15) กลุ่มศึกษาพลังงานทางเลือกเพื่ออนาคต จังหวัดนนทบุรี
- 16) สมัชชาคนจน จังหวัดกรุงเทพฯ
- 17) กลุ่มศึกษาและรณรงค์มลภาวะอุตสาหกรรม จังหวัดนนทบุรี
- 18) มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอศ.) จังหวัดกรุงเทพฯ
- 19) ศูนย์สื่อสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อการพัฒนาภาคประชาชน จังหวัด กรุงเทพฯ
- 20) กลุ่มเพื่อนประชาชน

- 21) คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ
- 22) แผนงานวิจัยและพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพและระบบการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ สสส.
- 23) สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ (สกน.) จังหวัดเชียงใหม่
- 24) สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย จังหวัดกรุงเทพฯ
- 25) มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย จังหวัดกรุงเทพฯ
- 26) เครือข่ายสลัม 4 ภาค จังหวัดกรุงเทพฯ
- 27) มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ จังหวัดกรุงเทพฯ
- 28) มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน จังหวัดเชียงใหม่
- 29) กลุ่มพลังงานยั่งยืนกระบี่ จังหวัดกระบี่
- 30) กลุ่มพลังงานยั่งยืน จังหวัดสุรินทร์
- 31) WWF ประเทศไทย จังหวัดกรุงเทพฯ

4.2.2 เครือข่ายต่างประเทศ

เครือข่ายคนไม่เอาถ่านหิน เป็นการร่วมตัวของกลุ่มและองค์กรเอกชน(NGO) ที่เป็นกลุ่มเฉพาะกิจเพื่อร่วมเคลื่อนไหวของการเมืองนอกระบบ/การเมืองกระแสรองเป็นการร่วมตัวกันแบบหลวมๆที่เรียกกันโดยทั่วไป ที่เป็น Network นอกจากนี้เครือข่ายคนไม่เอาถ่านหิน ยังมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างประเทศ ดังนี้

1) เครือข่ายประเทศฟิลิปปินส์

- กลุ่ม Responsible Ilonggos for Sustainable Energy (RISE) Iloilo Province
- กลุ่ม Cebu Alliance for Renewable Energy (CARE) Cebu Province
- กลุ่ม Task Force Macalajar – Cagayan Oro City – Missimis Occidental Province
- กลุ่ม Koalisyon Ng mga Mamayan Kontra sa TIPCO coal fire power plant Mabalacat – Pampanga Province
- กลุ่มต่อต้านโรงไฟฟ้า Negrosanons (NAV) – Negro Occidental Province
- กลุ่มประชาชนต่อต้านโรงไฟฟ้า (PPAP) – Pulpandan City - Negro Occidental Province
- กลุ่มพันธมิตรเพื่อพลังงานสะอาด (COALFREE) – Concepcion City – Iloilo Province

- กลุ่ม Visayas for Renewable Energy (Vfree) Visayas Regional Coalition
- กลุ่ม Nagpakabana – Naga – Cebu Province
- กลุ่ม Toledo NGOs & Pos – Toledo City – Cebu Province
- กลุ่ม Banatenhons ต่อด้านถ่านหิน เมือง Banate – Iloilo Province
- กลุ่ม Pinoy Kontra พันธมิตรแห่งชาติของ NGOs /ชุมชนต่อต้านถ่านหิน

2) เครือข่ายประเทศออสเตรเลีย

- กลุ่ม Mudgee District Environment
- กลุ่ม สภา Central West Environment
- กลุ่ม Anvil Hill Project Wat

4.2.4 ผู้ประสานงาน : มะลิวัลย์ นาคโรจน์ ชัยณรงค์ วงศ์ศศิธร ธารา บัวคำศรี

4.2.5 รูปแบบกิจกรรม

- 1) ชุมนุมคัดค้าน
- 2) เขียนป้ายโฆษณา
- 3) ให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อต่างๆ
- 4) ยื่นข้อเสนอดต่อรัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 5) ขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่
- 6) เขียนบทความลงสื่อหนังสือและเว็บไซต์
- 7) ตั้งกระทู้ให้ประชาชนเข้ามาแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ด
- 8) ฟ้องศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย

4.2.6 ปัจจุบัน เป็นการรวมตัวกันแบบหลวมๆ ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมแบบต่อเนื่อง แต่พร้อมจะ organize เพื่อต่อต้านการใช้ถ่านหิน เป็นเชื้อเพลิงโดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่

4.3 การต่อต้านโรงไฟฟ้า เอทีไบโอเพาเวอร์

- 4.3.1 ผู้ประกอบการ บริษัท เอ.ทีไบโอเพาเวอร์เป็นผู้ประกอบการโรงไฟฟ้า เอกชนตาม โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน กับผู้ประกอบการรายเล็ก (SPP) ของสำนักงานพลังงานแห่งชาติกระทรวงพลังงานเป็นการใช้แถบเป็น เชื้อเพลิง (มีแผนการใช้ถ่านหินบิทูมินัสเป็นเชื้อเพลิง สำรอง)
- 4.3.2 ข้อมูลโครงการ ที่ตั้งโครงการ หมู่ที่ 7 ต. น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ. นครสวรรค์บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 2 ถนนหมายเลขที่ 333 (ทางเข้าจังหวัดอุทัยธานี)
- 4.3.3 กลุ่มคัดค้านโครงการ ชาวบ้านในพื้นที่ได้จัดตั้งชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ต. น้ำทรง อ. พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ (ปี 2545) เพื่อ ประสานการเคลื่อนไหวกับเอ็นจีโอ/นักวิชาการใน จังหวัด / ส่วนกลาง
- 4.3.4 ประเด็นการคัดค้าน
- (1) ฝุ่นซีเมนต์ปากปล่อง
  - (2) แถบฟุ้งกระจาย
  - (3) การจราจรหนาแน่น
  - (4) นำถ่านหินมาใช้เป็นเชื้อเพลิง
  - (5) โรงไฟฟ้าฯ จะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมจากมีการถมพื้นที่สูงกีดขวาง การระบายน้ำในช่วงฤดูฝนและจะมีน้ำหลากน้ำเปลี่ยน
- 4.3.5 ปัจจุบัน บริษัทได้ยุติโครงการในพื้นที่ไปแล้ว (ที่ตั้งของ โครงการอยู่ติดกับพื้นที่ไทยออยล์สนใจตั้ง โรงงานผลิตเอทานอล)

บทที่ 5
การเก็บข้อมูลแบบสืบสภาพ
(Guideline Interview)

บริษัทได้จัดส่งเจ้าหน้าที่จำนวน 4 คน (ประจำในพื้นที่ 2 คน) ลงเก็บข้อมูลแบบสืบสภาพ (Guideline Interview) ในระหว่างวันที่ 22 มกราคม - 15 กุมภาพันธ์ 2550 และนำเรื่องเสนอข้อมูลเบื้องต้นต่อผู้บริหารไทยออยล์ไปแล้ว เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2550 โดยมีประเด็นเบื้องต้นที่ควรพิจารณาดังต่อไปนี้

5.1 การต่อต้านโรงไฟฟ้าเอ ทีไอโอเพาเวอร์

การต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานกลบของเอ.ทีไอโอเพาเวอร์ ซึ่งเป็นโครงการที่เกิดขึ้นตามโครงการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนกับผู้ประกอบการรายเล็ก (SPP) ของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน ยังเป็นประเด็นที่ชาวบ้านยังคงค้างคาใจอยู่ และยังไม่เชื่อว่าโครงการนี้ได้ยุติไปแล้ว เพราะมีการจ่ายเงินค่าที่ดิน (ค่ามัดจำ) กันไปแล้ว

ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ต. น้ำทรง ฯ ที่จัดตั้งขึ้นมีผู้นำชุมชนร่วมกัน เป็นกรรมการ โดยมีแกนนำที่สำคัญ ดังนี้

(1) นายสุนทร เย็นสุข	ประธานชมรมฯ
(2) นายสุรพล ปั่นงาม	เลขานุการชมรมฯ
(3) นายประทวน ประภาธร	สมาชิกชมรม ฯ
(4) นางประนอม ประภาธร	สมาชิกชมรม ฯ
(5) นายชวน แสงแจ้ง	สมาชิกชมรม ฯ
(7) นายประทีป อ่ำส้ม	สมาชิกชมรม ฯ
(8) นายโนรี พวงสมบัติ	สมาชิกชมรม ฯ
(9) นายสมรัก โฝกุด	สมาชิกชมรม ฯ
(10) นางทองเจือ บัวพัน	สมาชิกชมรม ฯ
(11) นางน้อย ศรีคงไทย	สมาชิกชมรม ฯ

แกนนำชมรมฯ จำนวน 2 คือ นายสุนทร เย็นสุข และนายประทวน ประภาธร เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำทรง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไทยออยล์จะต้องขอความเห็นชอบในการประกอบการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน กับกรมโรงงานอุตสาหกรรมและมีนายสุรพล ปั่นงาม เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4.

ป้ายการต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังกลบในพื้นที่

ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมลำปาง

(1) นายสุนทร เอ็นสุข ประธานชมรมฯ
(2) นายสุรพล ปิ่นงาม เลขานุการชมรมฯ
(3) นายประพนธ์ ประภาส

สัมพันธ์ : กลุ่มนายหน้าสารวัตรโม

สัมพันธ์ : อ.ประกอบ อินชุงษ์

สัมพันธ์ : กลุ่มนายวิระ สมความคิด

ประเด็น

1. การเชื่อมโยงประเด็น
2. เงื่อนไขที่จะเกิดขึ้นจากนายหน้า

5.2 กลุ่มนายหน้าที่ดิน

ในพื้นที่ที่มีที่ดินแปลงใหญ่อยู่ 3 แปลงประกอบด้วยของดวงกมลพื้นที่เดิมของโรงไฟฟ้าพลังกลบ/บริษัท เอ.ที.ไบโอเพาเวอร์และที่ดินไทยออยล์สนใจซึ่งบริษัทกรีนโพเทคท์จำกัดได้นำเสนอความคิดเห็นในข้อควรระวังต่อเรื่องปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนายหน้าเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อโครงการ ซึ่งกลุ่มนายหน้าในพื้นที่ประกอบด้วย

5.2.1 นายประเทือง ด้วงหอม (เจ้าของร้านครัวติดเทือง)

โดยบุคคลิกแล้วและบทบาทเป็นนายหน้ารวบรวม ที่ดินมีการคบค้าสมาคมกับผู้คนหลากหลายทั้งผู้นำในพื้นที่และนักการเมืองท้องถิ่นและเป็นพวกฟ้องคบกหากับกำนันตำบลน้ำทรง(กำนันธนู) นายกเทศมนตรีตำบลน้ำอ้อยและจำก้าน(ตำรวจเกษียณและนายหน้าที่ดินเช่นเดียวกัน)

5.2.2 นายสุนทร เอ็นสุข

เป็นคนมั่นใจในความคิดของตนเองและเป็นแกนนำที่สำคัญในการต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังกลบของเอที ไบโอเพาเวอร์เป็นตัวกลางหลักที่กลุ่มนายหน้าที่ดิน ให้ความสำคัญเป็นพวกฟ้องกับผู้ใหญ่บ้าน ม.4 (ผู้ใหญ่สุรพล) ซึ่งเป็นเลขาชมรมอนุรักษ์ฯ นอกจากนี้นายสุนทรยังคบหากับ อ.ประพนธ์(อาจารย์เกษียณ) อาศัยอยู่ ม5 ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนคนหนึ่งเพราะเป็นครูและเป็นที่ปรึกษาชมรมนักอนุรักษ์ให้กับสุนทรและนายสุนทรยังมีที่ปรึกษาที่สำคัญอีกคนหนึ่ง(อ.ประกอบ อินชุงษ์)ซึ่งเป็น NGO ระดับชาติและเครือข่ายนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตนครสวรรค์และภาคเหนือตอนล่าง)

5.2.3 จำกัด (ตำรวจเกษียณ)

เป็นนายหน้าที่ดินคบกหาเพื่อนพ้องกับนายสุนทร และเคยเป็นแนวร่วมวิ่งเรื่องที่ดินกับฝ่ายนายประเทืองก่อนสมัยโรงไฟฟ้าพลังเกลบฯ

5.2.4 นายธนู ยี่สุนทร (กำนันต.น้ำทรงฯ)

เป็นที่มนายหน้าที่ดินคบกหาสมาคมกับนายประเทืองเป็นคนพูดจาตรงไปตรงมาเป็นหัวคะแนนทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติในจังหวัดนครสวรรค์

5.2.5 นายชวน(สารวัตรโม)

เป็นคนพูดจาดีหลักการเป็นนายหน้าที่ดินและหัวคะแนนทางการเมืองท้องถิ่นและสส.ตระกูลคำประกอบ เป็นผู้ริเริ่มกลุ่มแรกๆ ในการประท้วงโรงไฟฟ้าพลังเกลบเป็นที่ปรึกษาให้กับชมรมอนุรักษ์ตำบลน้ำทรงคบกหาเป็นพวกกับนายสุนทร เย็นสุข

5.3 ข้อมูลสัมภาษณ์ผู้นำภาครัฐ / ธุรกิจ/ภาคสังคม

จากสืบสภาพข้อมูลในพื้นที่กับบุคคลเป้าหมายทั้งภาครัฐ ธุรกิจและสังคมในพื้นที่ ต.น้ำทรง และอำเภอพยุหะคีรี ตามโครงการนี้ ได้มีความคิดเห็นของบุคคลต่างๆที่มีข้อแนะนำเป็นเบื้องต้นต่อการเข้ามาทำงานสำรวจข้อมูล การดำเนินงานต่างๆที่จะมีขึ้นในลำดับต่อไป ดังนี้

5.3.1 นายพิชัยลักษณ์ เพชรบุรีกุล(นายอำเภอพยุหะคีรีฯ)

อย่าเพิ่งเข้าหาผู้นำชุมชนเพราะข้อมูลยังไม่ชัดเจนเนื่องจากกลัวชาวบ้านจแตกตื่นเพราะพื้นที่ยังไม่นิ่งจากเรื่องโรงไฟฟ้าพลังเกลบ

5.3.2 นายแสวง สุรภา (ปลัดอาวุโส อ. พยุหะคีรี)

การต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังกลบ สาเหตุประการหนึ่งคือความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ของนายหน้าค้าที่ดิน คนที่มาต่อต้านในชุมชนส่วนใหญ่มาจากม.4,ม.5,ม.6 และยังมี NGO ภายนอกเข้าร่วมก่อตัวเป็นกลุ่มต่อต้าน / เคลื่อนไหวและขยายด้านทุกโครงการแบบเอาจริงเอาจัง

5.3.3 นายธนู ยี่สุนทร (กำนันตำบลน้ำทรง)

ยินดีสนับสนุนโครงการ ฯ และมั่นใจที่จะนำชาวบ้านหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลน้ำทรงสนับสนุนได้และพร้อมที่จะประสานงานและให้ข้อมูลทุกเรื่อง

5.3.4 นายสุทิน เข็นสุข (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5)

เป็นผู้สนับสนุนโรงไฟฟ้า ฯ และสนับสนุนทุกโรงงานแต่มีปัญหาเกี่ยวกับชาวบ้านที่ต่อต้านกล่าวหาโจมตีในชุมชน จึงลาออกจากการเป็นผู้ใหญ่บ้าน

5.3.5 นายสุนทร เข็นสุข (อบต./ประธานชมรมอนุรักษ์ฯ)

เล่าให้ฟังว่า มีนายหน้าค้าที่ดินมาหาหลายคน (คราวที่เจอกับทีมงานภาคสนาม ก็ยังนึกว่าเป็นนายหน้า) และได้บอกว่าจำก้าน (นายหน้าค้าที่ดิน) ก็เพิ่งมาหาและยังเอาข้อมูลโรงงานผลิตเอทานอลมาให้ศึกษาและบอกว่าเป็นโครงการสวนเกษตรอุตสาหกรรมผลิตเอทานอลมีเจ้าหน้าที่มาชี้แจงข้อมูลประชุมชาวบ้าน

ชาวบ้านก็ปฏิเสธไม่เอาและยืนยันว่า จะเป็นโรงงานอะไร ชาวบ้านต่อต้านแน่นอนพื้นที่นี้ควรเป็นพื้นที่เกษตรปลูกข้าว

5.3.6 นายประกอบ อินชุงษ์ (อดีตอาจารย์สถาบันราชภัฏนครสวรรค์)

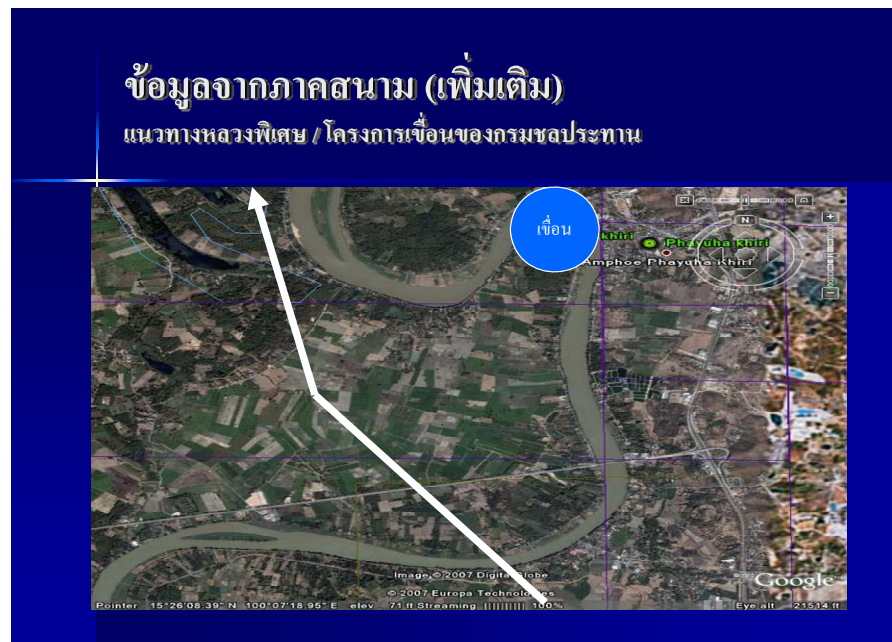
โดยทั่วไปไม่ได้ปฏิเสธโครงการแต่ต้องการทราบข้อมูลโครงการ ฯ ทั้งหมด และเป็นเรื่องที่ต้องโปร่งใสส่วนตัวไม่ได้ร่วมคัดค้านกับชาวบ้านเพียงแต่ให้คำปรึกษาเท่า นั้นส่วนพื้นที่เป็นเรื่องของชาวบ้าน แนะนำว่าโครงการฯ ต้องจริงใจและให้ข้อมูลทั้งหมด ไม่ปิดบัง ชาวบ้านเขามีการเรียนรู้มาจากกรณีโรงไฟฟ้า ฯ จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ตำบลน้ำทรงฯ ถ้ามีโครงการฯ มาอีกก็ต้องมีการคัดค้าน ถ้าเลือกพื้นที่อื่นน่าจะดีกว่า ถ้าจะตั้งโรงงานต้องรับฟังชาวบ้านเป็นหลัก เขาเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบถ้าชาวบ้านไม่เอาก็อย่าฝืน เพราะ

จะเกิดความเสียหายมากกว่า ถ้าจะสร้างต้องมีหน่วยงานที่รู้
ปัญหาของชาวบ้านและแก้ไขโดยเร่งด่วนอย่าให้วิถีชีวิตปกติเขา
เปลี่ยนไปต้องกล้าที่จะลงทุนไม่ใช่เอาแต่ได้

5.4 ข้อมูลเพิ่มเติมจากพื้นที่

ในระหว่างการรวบรวมข้อมูลในพื้นที่พบว่ามีความโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐที่จะ
เข้ามาลงในพื้นที่นี้มี 2 โครงการ ประกอบด้วยโครงการทางหลวงพิเศษ(มอเตอร์เวย์)สาย
บางปะอิน – นครสวรรค์ และโครงการเขื่อนของกรมชลประทาน

5.4.1 โครงการทางหลวงพิเศษ (มอเตอร์เวย์ สายบางปะอิน-นครสวรรค์)

ทางหลวงเส้นนี้จะตัดผ่านพื้นที่ ต. น้ำทรง และห่างจากจุด
ที่ตั้งของพื้นที่ที่ไทยออยล์ให้ความสนใจตั้งโรงงานไม่มากนัก และมีการจัดประชุม
ชาวบ้าน ผู้นำชุมชนในพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นโดยกลุ่มบริษัทที่ปรึกษาโครงการ
(บริษัท ทีเอ็มคอนซัลติง จำกัด) ต่อมาปลายเดือนมีนาคม 2550 ผู้นำชุมชนในกลุ่ม
ของชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ต.น้ำทรง ได้แสดงความคิดเห็น คัดค้านโครงการนี้ใน
เว็บไซต์ โอเคเนชั่น

5.4.2 โครงการสร้างเขื่อนของกรมชลประทานบริเวณหัวโค้งลำน้ำ เจ้าพระยาตอนเหนือของ ต. น้ำทรงฯ

จากการติดตามข้อมูลในโครงการนี้ ทราบเป็นเบื้องต้นว่าอยู่ในระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ของกรมชลประทานซึ่งมีการทำการศึกษาเปรียบเทียบตำแหน่งที่ตั้งของเขื่อนยกระดับ 2 แห่งคือทางด้านเหนือของแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณหมู่ที่ 1 บ้านวัดใหม่ ตำบลน้ำทรงและหมู่ 7 บ้านท่าตะโก ตำบลยางขาว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ และทางด้านล่างของแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณหมู่ที่ 2 บ้านมอญ หมู่ที่ 6 บ้านกระทุ่มโพรง ตำบล พระงาม อำเภอ พรหมบุรี จังหวัด สิงห์บุรี

บทที่ 6

ผลการศึกษาข้อมูลในพื้นที่ การจัดประชุมชาวบ้าน และโฟกัสกรุ๊ป

6.1 กรอบการศึกษา

เพื่อให้การศึกษาข้อมูลชุมชนในพื้นที่การตั้งโรงงานผลิตเอทานอล ของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด(มหาชน) ในครั้งนี้ เป็นไปด้วยความรอบคอบ คำนึงผลกระทบในด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย(Stakeholder) บริษัท กรีนโพรเท็คท์ จำกัด จึงได้ให้วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นผู้ศึกษารวบรวมความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่และผู้มีส่วนได้เสีย(Stakeholder) เพื่อประกอบการพิจารณาพัฒนาโครงการและเป็นข้อมูลประกอบในการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม และใช้เป็นพื้นฐานสำหรับงานชุมชนสัมพันธ์ รัฐกิจสัมพันธ์ และการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ ที่จะต้องดำเนินงานในโอกาสต่อไป

การรวบรวมข้อมูลข้างต้น จะจัดให้มีการโฟกัสกรุ๊ป จัดประชุมใหญ่ / กึ่งประชุมสาธารณะ (Semi - Public Meeting) โดยมีผู้แทนของประชาชนทุกภาคส่วนในท้องถิ่น ในการจัดประชุมดังกล่าว จะมีการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของภาครัฐ / กฎหมายและประกาศของราชการ (กรมโรงงานอุตสาหกรรม / กรมสรรพสามิต / ฯลฯ) รวมทั้งรายละเอียดโครงการจัดตั้งโรงงานเอทานอลและข้อมูลทางเทคนิคพร้อมกับมาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม / ชุมชน มาตรการด้านความปลอดภัย โดยสังเขป เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจของผู้ร่วมประชุม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นได้กว้างขวางและครอบคลุมในประเด็นที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

6.2 วัตถุประสงค์ของการจัดประชุมชาวบ้านและโฟกัสกรุ๊ป

- 6.2.1 เพื่อเป็นการรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์ / อำเภอ พยุหะคีรี / อบต.น้ำทรงฯ ต่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 6.2.2 เพื่อเป็นเวทีรับฟังและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ อบต.น้ำทรง ต่อโครงการจัดตั้งโรงงานเอทานอล ของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)

6.3 การดำเนินงาน

- 6.3.1 คณะผู้ศึกษา / วิทยากรกระบวนการ จากวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต ประกอบด้วย

- (1) นายเกียรติธรรม เกียรติศิริชัย รองคณบดี วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม
- (2) ดร.วีรพันธ์ พรหมมนตรี อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม

(3) ดร.ประเสริฐ กิติรัตน์ตระการ หัวหน้าหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง)

(4) นายชูชาติ ผิวสว่าง อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยนวัตกรรมการเมือง

6.3.2 ผู้ช่วยวิทยากรกระบวนการ

(1) นายชุนนุ มัทศนค

(2) นายบรรพต ศิรินนท์

(3) นางพัชรินทร์ เกษมสุวรรณ

(4) นางคะนิงจิตร์ จันทรวิมล

(5) นายธงชัย กันพันธ์

6.3.3 ระยะเวลาในการดำเนินงาน ระหว่างวันที่ 14 – 27 มีนาคม 2550

6.3.4 การจัดประชุมโฟกัสกรุป การจัดประชุมชาวบ้าน / กลุ่มย่อย

คณะวิทยากรได้ประสานงานชาวบ้านใน ต.น้ำทรงทั้ง 11 หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้บริหารในท้องถิ่น ผู้บริหารในส่วนราชการ ผู้ประกอบธุรกิจในพื้นที่ และผู้นำภาคประชาสังคม (กลุ่มเอ็นจีโอในพื้นที่ และย่านใกล้เคียง) มาร่วมระดมความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามโครงการโรงงานผลิตเอทานอลของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งอยู่ในขั้นตอนเริ่มต้นศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่ตั้งโรงงาน โดยได้จัดการประชุมในรูปแบบต่างๆรวมทั้งสิ้น 8 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประชุมจากทุกภาคส่วนของสังคมในชุมชน รวมถึงในอำเภอพยุหะคีรี และกลุ่มประชาคมในท้องถิ่นนครสวรรค์และย่านใกล้เคียง จำนวน 349 คน

6.4 ข้อจำกัดในการจัดประชุมและโฟกัสกรุป

6.4.1 ระยะเวลาจำกัด

การดำเนินโครงการที่เร่งรีบทำให้คณะวิทยากรมีเวลาไม่เพียงพอในการศึกษาพื้นที่และเป็นอุปสรรคต่อการเตรียมการในทุกขั้นตอน ต้องดำเนินการอย่างเร่งรัด ทั้งการเตรียมสร้างความเข้าใจกับผู้นำในพื้นที่ และการเลือกกระบวนการจัดเวที รวมไปถึงระยะเวลาในการเสวนาในเวที

6.4.2 การเลือกช่วงระยะเวลา

ในช่วงเวลาการจัดประชุมชาวบ้านและโฟกัสกรุป ระหว่างวันที่ 14 – 27 มีนาคม 2550 เป็นช่วงเวลาดังกล่าวที่ชาวบ้านไม่สามารถจัดเวลาให้ว่างมาร่วมประชุมดังกล่าวได้ เนื่องจากในพื้นที่ตำบลน้ำทรง มีการทำนาปีละ 3 ครั้งช่วงเวลาของสมาชิกในหมู่บ้านจึงมีน้อย ประกอบกับมีการจัดงานศพ จึงส่งผลให้ผู้เข้าร่วมเวทีส่วนใหญ่เป็น

ผู้สูงอายุที่มีเวลาว่างพอที่จะเข้ารับฟังในเวที ซึ่งมีผลต่อการนำเสนอประเด็นพูดคุย รวมทั้งการใช้เทคนิคให้เกิดการสื่อสารสองทางต้องออกแรงมาก จนบางครั้งดูผิวเผินอาจกลายเป็นชี้นำในประเด็น

6.4.3 พื้นฐานทางสังคมมีความขัดแย้ง

เป็นที่ทราบดีว่าพื้นที่ตำบลน้ำทรงเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้งสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะมีการตรวจสอบบุคคลภายนอกสูงเช่นกัน ทำให้การเข้าถึงไม่ละเอียดพอ ประกอบกับประเด็นในการนำเสนอพูดคุยแหลมคมต่อการเปิดประเด็นความขัดแย้งในพื้นที่

6.5 ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะโดยสรุป

คณะผู้ศึกษาของวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต มีความเห็นโดยสรุป ดังนี้

6.5.1 กรณีสามารถเปลี่ยนพื้นที่ได้

ไม่ควรสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่นี้ (ตำบลน้ำทรงฯ ดังกล่าว) ด้วยเหตุผลหลัก 2 ประการ คือ

ประการแรก สภาพด้านกายภาพของพื้นที่เป็นที่ต่ำและน้ำท่วมซ้ำซากไม่เหมาะสมที่จะตั้งโรงงานและต้องเพิ่มการลงทุนในการถมที่ดิน(ในระดับสูงกว่า (5-6 เมตร))

เหตุผลเพราะพื้นที่สนใจจะก่อสร้างโรงงานเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำ(แอ่งกระทะ) ต่ำกว่าระดับถนนและเป็นพื้นที่รับน้ำในฤดูน้ำหลากและคาดว่าปริมาณน้ำใต้ดินจะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่เป็นปัจจัยให้ต้องมีต้นทุนการก่อสร้างที่สูงขึ้น เนื่องจากต้องมีการถมที่ดินให้สูงกว่าถนน (ถนนสายอุทัยธานี – พุหะคีรี) สูงกว่า 5 เมตร

นอกจากนั้นแล้ว การถมที่ดินสูง จะเกิดขวงทางน้ำหลาก จะเป็นเสมือนเขื่อนกั้นน้ำขนาดใหญ่ อาจเกิดผลกระทบต่อพื้นที่ทางการเกษตรของชุมชน เป็นประเด็นหลักอันหนึ่งที่สำคัญของประชาชนกลุ่มต่อต้านให้เหตุผลที่ไม่เอาโรงงาน (สอดคล้องกับข้อมูลความคิดเห็นข้อกังวลใจของประชาชนจากเวที Focus Group ที่เกรงว่าจะเป็นที่น้ำท่วมถาวร ทำการเกษตรไม่ได้และจะไม่สามารถเรียกกร้องค่าชดเชยใดๆได้ หลังจากการสร้างโรงงาน)

ประการที่สอง จะต้องเพิ่มต้นทุนของโรงงานในการจัดการด้านสังคมต่อชุมชน และกลุ่มต่อต้าน

เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นชุมชนที่เคยมีการต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังกลบ ซึ่งไม่มีความเชื่อมั่นต่อการจัดการของผู้ประกอบการ (อุตสาหกรรม/โรงงาน) ซึ่งเป็นเรื่องบริษัทไทยออยล์ฯ จะต้องจัดกระบวนการบริหารงานด้านชุมชนสัมพันธ์ (ในรายงานของคณะผู้ศึกษาจากวิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ใช้คำว่า มวลชนสัมพันธ์) เพื่อให้ชุมชนเกิดความยอมรับและเชื่อมั่นว่าจะสามารถรับภาระจากข้อกังวลที่อาจเกิดขึ้น ต้นทุนด้านนี้ไม่อาจประมาณราคาได้ เนื่องจากเป็นต้นทุนที่ไม่มีระยะเวลาสิ้นสุดนอกจากนี้แล้วยังจะต้องมีต้นทุนในการแก้ปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นทั้งระหว่างการก่อสร้างและหลังการสร้างโรงงาน ซึ่งเป็นทั้งส่วนที่โรงงานควบคุมได้ เช่น น้ำเสียจากโรงงาน / การควบคุมสิ่งแวดล้อมอื่นๆจากโรงงาน และ ส่วนควบคุมไม่ได้เช่น การคมนาคมนอกโรงงาน กลิ่น ภัยสังคมและอื่นๆ

6.5.2 กรณีเปลี่ยนพื้นที่ไม่ได้

หากจำเป็นที่จะต้องเลือกตั้งโรงงานในพื้นที่ หมู่ 4,5,6 และ 7 ของ ตำบลน้ำทรง อำเภอพะเยาหะคีรี ฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการต่อต้านนั้น **ก่อนตัดสินใจควรดำเนินการ ดังนี้**

ประการแรก ต้องทำการสำรวจข้อมูลชุมชนเชิงลึกทั้งตำบล โดยต้องเตรียมการสำรวจความเห็นและความเดือดร้อนของประชากรทั้งตำบล เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและเป็นการสร้างความตระหนักรับรู้ข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน

ประการที่สอง บริษัทไทยออยล์ ต้องประสานความร่วมมือภาครัฐและองค์กรท้องถิ่นให้เกิดสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาประชาชนในพื้นที่ตั้งโรงงานอย่างเป็นระบบ

ไทยออยล์ ควรเป็นผู้ประสานภาครัฐ อบต.และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร โดยการจัดโซนนิ่งปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรมและอาจต้องรับผิดชอบถึงขั้นการจัดหาที่ดินทดแทนให้กับเกษตรกรครัวเรือนที่สูญเสียที่ดินแปลงเกษตรทั้งแปลง หรือ

บางส่วน เช่นกันส่วนกำไรสุทธิของกิจการมอบเป็นโบนัสพิเศษสำหรับครัวเรือน
ในระยะยาวหรือตลอดไปจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง

6.5.3 ข้อเสนอเพิ่มเติมในการจัดหาพื้นที่

ในการจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการสร้างโรงงานผลิตเอทานอลและ
การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ควรดำเนินการภายใต้หลักการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก ศึกษาโซนนิ่งของผังเมือง และเลือกพื้นที่ให้สอดคล้องกับผังเมือง ควรเป็นโซนอุตสาหกรรมเพื่อลดผลกระทบจากชุมชน และพื้นที่การเกษตร

ประการที่สอง ศึกษาผลกระทบหรือความคิดเห็นของชุมชน ก่อนการตัดสินใจหรือระบุที่แปลงที่ดินที่จะใช้จัดตั้งโรงงานอย่างชัดเจน

6.5.4 ข้อเสนอแนวความคิดในเชิงนโยบาย

คณะผู้ศึกษาของวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการกำหนดเป็นนโยบาย ในการขยายธุรกรรมของบริษัทจากธุรกิจการกลั่นน้ำมันไปสู่ธุรกิจการผลิตเอทานอล ที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการพลังงานของประเทศชาติและสร้างรายได้ใหม่ให้กับท้องถิ่น แต่โครงการดี ๆ อย่างนี้เคยมีตัวอย่างที่ชุมชนไม่รับและมีการคัดค้านและต่อต้าน จนเป็นประเด็นบานปลายมาแล้วหลายกรณี เช่น โครงการโรงไฟฟ้าพลังเกลบของบริษัท เอทีไอโอเพาเวอร์ จำกัด / โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอก – หินกรูด / โครงการโรงไฟฟ้าชีวมวลที่จังหวัดสระแก้ว จึงขอเสนอแนะในเชิงนโยบายต่อไทยออยล์ เป็นลำดับดังนี้

ประการแรก ต้องสร้างยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการจัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอล โดยใช้จุดแข็งของเอทานอลทั้งด้านระบบพลังงาน และด้านสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้เพราะเอทานอลเป็นพลังงานหมุนเวียนที่ผลิตจากธรรมชาติที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมซึ่งคนโดยทั่วไปเห็นด้วย แต่ไทยออยล์ควรที่จะกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเชิงนโยบายในการจัดตั้งโรงงานให้เป็นโครงการ 3 อ. คือ “อุทยานอุตสาหกรรม และเอทานอล” เพื่อให้โครงการดังกล่าวเป็นอุทยานเพื่อการพักผ่อน และการเรียนรู้ สำหรับชุมชนและคนทั้งสังคม ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ WIN – WIN – WIN ระหว่างชุมชน

กับไทยออยล์และ สังคม โดยรวม ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวจะทำให้
ภาพลักษณ์ของไทยออยล์ ต่อสังคมสูงเด่นยิ่งขึ้น

ประการที่สอง ต้องสร้างแนวร่วมกับชุมชน โดยการชูนโยบายโรงงานเอทานอลและชุมชนให้อยู่ร่วมกันแบบอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมเย็น
ร่วมกัน อย่างยั่งยืน

การที่จะดำเนินการตามนโยบายอยู่ร่วมกับชุมชนตาม
แนวทางข้างต้นนั้นผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม(ไทยออยล์)
จะต้องดำเนินกิจกรรมที่เป็นการสร้างความร่วมมือกับชุมชน
โดยมีลำดับ ดังนี้

- สร้างระบบตรวจสอบร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม (ประเด็น/
วาระ/ผู้เข้าร่วมการให้คุณโทษ)
- ให้ข้อมูล แผนงานการผลิตเอทานอล , ความรู้ /ความ
เคลื่อนไหว ทั้งไทยและสากล อย่างเป็นรูปธรรมและ
ต่อเนื่อง
- คำนึงถึงอารมณ์ ความรู้สึกของชุมชน ทั้งระดับมหภาค
และจุลภาค และให้ความสำคัญวัฒนธรรมชุมชน ในทุก
ขั้นตอน
- สืบค้น , การให้ข้อมูล สื่อสาร การเผยแพร่ เรื่องเกี่ยวกับ
พลังงานทดแทนในชุมชน
- เตรียมการ , ประสานผลประโยชน์ ลดความขัดแย้งให้มาก
ที่สุด(ตัวแทน, นายหน้า, ตัวแทนผลประโยชน์)
- กล้องรับความคิดเห็น (ตั้งที่อำเภอ ต่อโครงการ ตั้งที่
อำเภอ) ต่อโครงการเอทานอล ซึ่งอาจจัดตั้งที่อำเภอใน
พื้นที่เป้าหมาย

ประการที่สาม ต้องสร้าง Model ใหม่ของกระบวนการอุตสาหกรรม ในรูป
ของ “ธุรกิจเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม”

ในการจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นโครงการผลิตเอทานอล นี้
ไทยออยล์ ควรจะได้พิจารณาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นให้
ครอบคลุม ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงในวิถี
ชีวิตและระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับประเทศ(มหภาค)
และในชุมชนหรือท้องถิ่น ในละแวกใกล้เคียงที่ตั้งโรงงาน

(จุลภาค) จึงควรที่จะคิดค้นการดำเนินงานของโครงการที่จะอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างยั่งยืนให้ชุมชน / ท้องถิ่นมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมในโครงการ หรือมีความยอมรับในการที่จะพัฒนาโครงการต่างๆขึ้นในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนด้วยกัน การที่จะดำเนินตามแนวทางข้างต้นได้ ไทยออยล์ จะต้องให้ข้อมูลในการจัดการ การแก้ไขปัญหาหมอกควันจากอุตสาหกรรมอย่างรอบด้าน และมีแผนงานอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน นำเสนอเป็นเอกสารที่ถ่ายทอดความเข้าใจต่อทุกครัวเรือนในพื้นที่และสร้างการยอมรับในเรื่องที่ชุมชนจะได้รับ และมีอะไรที่จะต้องเสียไปบ้าง

ประการที่สี่

ควรมีการประชาสัมพันธ์แผนการจัดตั้งโครงการเอทานอลที่ชัดเจน

การประชาสัมพันธ์โครงการผลิตเอทานอลของไทยออยล์ต่อสาธารณะซึ่งจะสร้างความเข้าใจและสามารถชี้ให้เห็นประโยชน์ ความสำคัญของการเตรียมการแก้ปัญหาเรื่องของการขาดแคลนพลังงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญ เมื่อทั้งสังคมเข้าใจก็จะเป็นแรงสนับสนุนในโครงการดังกล่าว

ประการที่ห้า

การแจ้งผลการศึกษากับชุมชน

ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ว่าผลการตัดสินใจจะเป็นอย่างไร ควรจะได้มีการแจ้งผลการศึกษา เพื่อสร้างวัฒนธรรมการยอมรับร่วมกัน และเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของไทยออยล์ในการมีจรรยาบรรณ มีธรรมาภิบาล แม้จะเป็นเพียงในขั้นตอนการเตรียมการขั้นต้นของโครงการก็ตาม

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากรายงานการศึกษาทั้งจากข้อมูลพื้นที่ชุมชนตำบลน้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ เพื่อศึกษาความเหมาะสมในการก่อสร้างโรงงานผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง ของบริษัท ไทยออยล์ จำกัด(มหาชน) ที่บริษัท กรีนโพรเทคท์ จำกัด ได้ศึกษาทั้งจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และปฐมภูมิโดยวิธีการต่าง ๆ ทั้งการเก็บข้อมูลแบบสืบสภาพ (Guideline Interview) การจัดประชุมชาวบ้าน (Public Meeting) และ การประชุมกลุ่มย่อยแบบ Focus Group ที่ดำเนินการโดยวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต คณะผู้ศึกษาของบริษัท กรีนโพรเทคท์ จำกัด ขอประมวลและสรุปผลการศึกษา เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอต่อการพัฒนาข้อมูลโครงการ การดำเนินงานขอความเห็นชอบจาก อบต. ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน และการจัดทำแผนงานด้านชุมชนสัมพันธ์และการจัดทำแผนงานการบริหารกิจการสังคม / ชุมชนสิ่งแวดล้อมหรือที่เรียกกันเป็นภาษาอังกฤษว่า Corporate Social Responsibility (CSR) ดังนี้

7.1 ปัจจัยภายในพื้นที่ / ชุมชน

7.1.1 สภาพพื้นที่ /สภาพชุมชนโดยทั่วไป

พื้นที่บริเวณที่ บริษัท ไทยออยล์ จำกัด(มหาชน) สนใจจะก่อสร้างโรงงานผลิตเอทานอล บริเวณทางหลวงหมายเลข 333 (อุทัยธานี – พยุหะคีรี) ที่ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 7 ตำบลน้ำทรง อำเภอ พยุหะคีรี นั้น ลักษณะโดยทั่วไปของพื้นที่เป็นที่นาที่ยังมีกิจกรรมการทำนาอยู่ และอยู่ห่างไกลจากย่านชุมชนมากกว่า 1 กิโลเมตรโดยประมาณ เป็นที่ลุ่มต่ำ ที่ว่าการอำเภอ พยุหะคีรี ได้ระบุว่าพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากจะมีน้ำหลากท่วมทุกปี และท่วมใหญ่ประมาณ 4-5 ปี/ครั้ง และชาวบ้านเชื่อว่าทางหลวงหมายเลข 333 เป็น **เขื่อนขวางทางน้ำในฤดูน้ำท่วม/น้ำหลาก** (ล่าสุดปี 2549 สังเกตดูจากรอยน้ำท่วมคาดว่าจะท่วมสูงกว่า 2 เมตร)

ที่ดินทำนาโดยส่วนใหญ่ เจ้าของเป็นบุคคลภายนอกชุมชนที่ให้คนในชุมชนเช่าทำนา พื้นที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ติดแม่น้ำเจ้าพระยาและมีระบบจัดการน้ำแบบเจาะบาดาล(น้ำตื้น)และมีระบบคลองชลประทาน (ระบบสูบน้ำโดยใช้ไฟฟ้า) สามารถทำนาได้ถึงปีละ 3 ครั้ง

การจะปรับสภาพพื้นที่เพื่อใช้เป็นที่ตั้งโรงงานในบริเวณนี้ จะต้องมีการถมที่ดินสูงมากประมาณ 4-6 เมตร เพื่อยกพื้นที่ให้เท่ากับหรือสูงกว่าระดับความสูงของถนนทางหลวงหมายเลข 333 และระดับของปริมาณน้ำที่เคยท่วมในปีที่ผ่านมา การถมดิน

เพื่อปรับพื้นที่ดังกล่าวต้องคำนึงถึงการขวางทางน้ำในฤดูน้ำหลาก ที่อาจส่งผลกระทบต่อทิศทางการไหลของน้ำและการกักเก็บปริมาณน้ำและการไหลย้อนกลับ / เปลี่ยนทิศทางไปท่วมที่นาของชาวบ้านละแวกใกล้เคียงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเคยเป็นข้อกังวลใจของชาวบ้านในการต่อต้านต่อโรงไฟฟ้าแกลบ (บ.เอทีไบโอพาวเวอร์ จำกัด) ที่เคยจะเข้ามาตั้งโรงงานในพื้นที่และจากการรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ในครั้งนี้ ก็ยังมีประเด็นข้อกังวลในเรื่องนี้อยู่ (ทุกเวทีการประชุมย่อย / ประชุมชาวบ้าน)

7.1.2 การรวมกลุ่มของชาวบ้านและทัศนคติต่อการตั้งโรงงานขนาดใหญ่

จากกรณีโรงไฟฟ้าพลังแกลบของบริษัท เอทีไบโอพาวเวอร์ จำกัด จะเข้ามาตั้งโรงงานในพื้นที่ตำบลน้ำทรงฯ และได้มีกลุ่มชาวบ้าน หมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 6 โดยแกนนำต่อต้านมีทั้งผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต.และข้าราชการเกษียณ รวมตัวกันต่อต้านไม่เอาโรงไฟฟ้างดงกล่าว และจัดตั้งเป็น “ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตำบลน้ำทรงฯ” และมีการดำเนินงานในการติดตามเฝ้าระวังเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าการต่อต้านในเรื่องนี้จะผ่านไปแล้ว 4-5 ปี แต่ป้ายต่อต้านยังคงมีอยู่ และยังมีการจัดนิทรรศการต่อต้านโรงไฟฟ้าไว้ที่ทำการชมรมฯอยู่

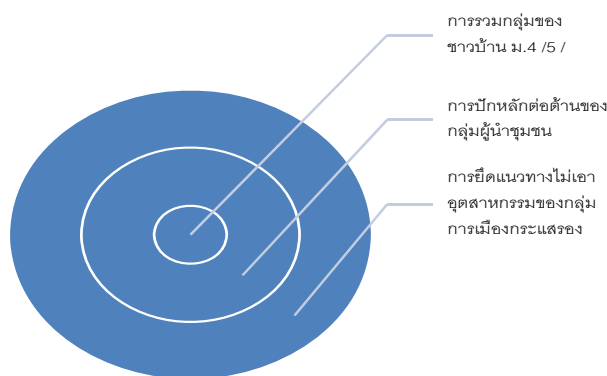
การต่อต้านได้สร้างเครือข่ายกับกลุ่มประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ และห้วยขาแข้ง(อุทยานฯ)รวมทั้งเครือข่ายองค์กรต่างๆ เช่น เครือข่ายคนไม่เอาถ่านหิน กลุ่มชุมชนที่เคยคัดค้านโรงไฟฟ้าแกลบจากสิงห์บุรีและพิจิตร ประสานความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายเพื่อรองรับการเคลื่อนไหวในระดับที่กว้างขึ้นไม่ใช่เฉพาะในพื้นที่ตำบลน้ำทรงฯเท่านั้น

ในการรวบรวมข้อมูลพื้นที่โดยวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต (ครั้ง 7) ในพื้นที่หมู่ 4 หมู่ 5 หมู่ 6 ก็ยังพบว่า ชาวบ้านยังปักใจเชื่อว่าโรงไฟฟ้ายังไม่ยุติโครงการ ไม่เชื่อมั่นในกลไกของรัฐ ไม่เชื่อมั่นต่อผู้ประกอบการ ไม่เอาโรงงาน ไม่เอาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มาตั้งในพื้นที่ ต.น้ำทรง รวมทั้งมีความคิดเห็นว่า ถ้าโรงงานเอเทคนอลของไทยออยล์ตั้งได้ เดี่ยวโรงไฟฟ้าที่เคยต่อต้านก็จะตั้งได้เหมือนกัน (แม้ว่าในที่ประชุมจะมีการพูดถึงความน่าเชื่อถือไว้แล้วก็ตาม ก็ยังมีประเด็นความกังวลต่อการกลับมาของโรงไฟฟ้า)

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสืบสภาพ พบว่า ในระยะหลังนี้ ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในหมู่ที่ 6 ไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเคลื่อนไหวของผู้นำชุมชนและชาวบ้านในหมู่ที่ 4,5 มากนัก เพราะว่า ผู้นำชุมชนในหมู่ 4 หมู่ 5 เป็นแกนนำของชมรมอนุรักษ์ฯ (สุนทร เย็นสุข / ประทวน ประภาธร / สุรพล บั๊นงาม / อัมพร จินพงษ์) เป็นผู้นำกลุ่มที่ยึดมั่นในแนวความคิดแบบไม่ยึดหยุ่น / ปักหลักคัดค้าน แต่ปัจจุบันผู้นำชุมชนหมู่ 6 (นายคชรักษ์ เศรษฐวิรัตน์) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนายธนู ยี่สุนทอง กำนันตำบลน้ำทรง ซึ่งในข้อมูลรายงานการสืบสภาพเบื้องต้น กำนันเคยให้การสนับสนุนโรงไฟฟ้าและมีความเชื่อมโยงกับนายหน้าค้าที่ดินกลุ่มติดเทือง

กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ หมู่ 4 หมู่ 5 และ 6 นี้ แม้จะไม่ใช้พื้นที่ที่เป็นตำแหน่งแปลงที่ดินที่ไทยออยล์ ให้ความสนใจตั้งโรงงานก็ตาม แต่เป็นพื้นที่ในรัศมีการศึกษาผลกระทบต่อชุมชนของหลักเกณฑ์ของทางราชการ เพราะเป็นพื้นที่ที่อยู่ในรัศมี 3 กิโลเมตร

การรวมตัวของชาวบ้านและการประสานเอ็นจีโอ/ การเมืองนอกระบบ(ในปัจจุบัน)

นอกจากนี้แล้ว ยังมีข้อมูลเชิงพฤติกรรมที่จะต้องพิจารณาเพิ่มเติมก็คือ กรมทางหลวงมีโครงการที่จะสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) สายบางปะอิน -นครสวรรค์ และบริษัทผู้ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้จัดประชุมชาวบ้านโดย

การประสานนัดหมายของอำเภอพยุหะคีรี เมื่อประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ 2550 ต่อมา ได้มีข้อความ **ต่อต้านโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองนี้** โดยแกนนำชมรมอนุรักษ์ฯ เผยแพร่ในเว็บไซต์ไอเคเนชั่น เมื่อปลายเดือนมีนาคม 2550

7.1.3 กลุ่มประชาสังคม จ.นครสวรรค์

กลุ่มเอ็นจีโอในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์และเครือข่ายที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มประชาสังคมนครสวรรค์ อาทิ กลุ่มพิทักษ์สิ่งแวดล้อมพยุหะคีรี กลุ่มอนุรักษ์ผืนป่าตะวันตก (ห้วยขาแข้ง) กลุ่มที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อมน้ำเจ้าพระยา และประชาคมเมืองนครสวรรค์ โดยส่วนใหญ่มีแนวความคิดยึดมั่นใน**วิถีคิดแบบการเมืองนอกระบบ** หรือ**การเมืองกระแสรอง** หรือ**การเมืองภาคพลเมือง** ที่ชูการสร้างกระบวนการ**ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม** หรือระบบประชาธิปไตยทางตรง (Participatory Democracy) **ไม่เชื่อมั่น**ต่อระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน หรือระบบประชาธิปไตยทางอ้อม (Representative Democracy) กลไกของรัฐ/ส่วนราชการ บริษัทเจ้าของโรงงานที่จะรับผิดชอบต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมและยังต้านการพัฒนาอุตสาหกรรมรวมทั้งโครงการขนาดใหญ่

จากการจัดเสวนาแลกเปลี่ยนแบบไม่เป็นทางการของวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า โดยหลักการกลุ่มประชาสังคมนครสวรรค์ ยังคงยึดหลักตามแนวทางนี้อยู่และหากจะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมตามหลักการข้างต้น ก็ยังไม่วางใจในภาครัฐและผู้ประกอบการ แม้ว่าจะยอมรับในภาพลักษณ์ของไทยออลซีทีมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการก็ตาม โดยในที่ประชุมได้หยิบยกเป็นสำนวนเปรียบเปรยว่า ดีเอนเอเป็นเสือ จะกำรันดีได้อย่างไรว่าจะไม่เป็นเสือ

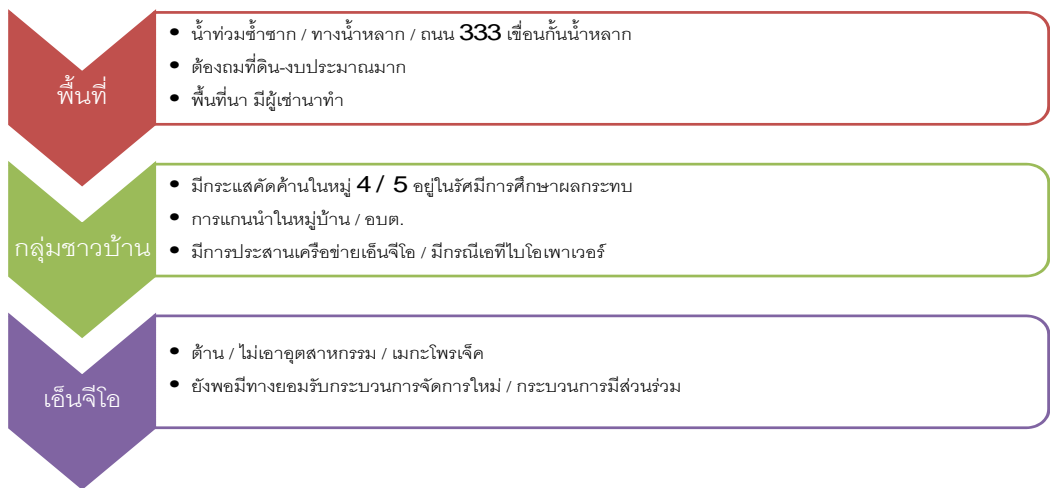
รวมทั้งไม่ยอมรับกลไกการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคี เพราะเชื่อว่า ทำยี่สุตรัฐกับเอกชนก็จะร่วมมือกันและทิ้งชาวบ้านไว้ข้างหลัง (รวมความลำหลังของชาวบ้านไว้เป็นปัจจัยหนึ่งด้วย) นอกจากนี้ยังได้เสนอวิถีคิดต่อผู้ประกอบการว่าจะต้องอธิบายให้ได้ว่า เมื่อมีโรงงานเข้ามาอยู่ในชุมชนแล้ว ชุมชนจะได้อะไร / ชาวบ้านจะได้อะไร / ท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จะได้อะไร ในรูปแบบของผลประโยชน์ทางตรง (หลักการเดียวกับระบบประชาธิปไตยทางตรง) ถ้าหากได้คุ้มต่อการเปลี่ยนแปลง ก็น่าจะเป็นที่ยอมรับได้

7.1.4 กลุ่มนายหน้า

มีประเด็นอีกประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในชุมชนและอาจจะลุกลามไปสู่การต่อต้านโครงการและขยายความขัดแย้งสร้างประเด็นเป็นเรื่องสาธารณะ คือ ในพื้นที่นี้มีพื้นที่แปลงใหญ่ 2-3 แปลงที่มีนายหน้าขายที่ดินได้นำเสนอขายต่อ

ผู้สนใจทั่วไปและที่แปลงที่ไทยออยล์ให้ความสนใจนั้นก็เคยมีนายหน้าเข้าไปคุยกับผู้นำชุมชนว่า มีโครงการผลิตเอทานอลสนใจที่จะมาตั้งโรงงาน(โครงการของบริษัท สว่นเกษตรอุตสาหกรรม จำกัด) ข้อมูลของนายหน้าและข้อเสนอต่อเรื่องนี้ บริษัท กรีนไฟร เท็คท์ จำกัด ได้มีข้อเสนอแนะต่อคณะทำงานและที่ประชุมผู้บริหารไปแล้วเมื่อการประชุมเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2550

ข้อมูลพื้นที่ การรวมตัวของชาวบ้าน / เอ็นจีโอ

7.2 ปัจจัยภายนอกพื้นที่ / ชุมชน

กระแสการตื่นตัวของแนวความคิดการเมืองนอกระบบ/การเมืองกระแสรอง/การเมืองภาคพลเมือง ซึ่งเป็นกระแสความคิดของสังคมไทยมาตั้งแต่หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 และการขานรับอย่างกว้างขวางในคราวรณรงค์ยกร่างรัฐธรรมนูญ 2540 จนก่อเกิดพลวัตทางสังคม – การเมือง มากมายไม่ว่าจะเป็นทั้งการถ่วงดุลย์อำนาจทางการเมืองและโครงสร้างการปกครองโดยองค์กรอิสระ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ / สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ / ศาลปกครอง / ศาลรัฐธรรมนูญ ฯลฯ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ตลอดจนการเปิดกว้างในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงกลไกรัฐและอำนาจรัฐ ที่เปิดกว้างมากขึ้นกว่าเดิม ย่อมเป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อการกระตุ้นการตื่นตัวและขยายวงกว้างต่อการแสดงสิทธิต่างๆของภาคพลเมือง / สิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชน โดยรวมกลุ่มกันเป็นองค์กร ยื่นหนังสือต่อหน่วยงานของภาครัฐ / เจ้าของกิจการ ยื่นเรื่องต่อองค์กรอิสระพร้อมกับการเคลื่อนไหวให้ข่าวต่อสื่อมวลชนพร้อมกับสร้างกิจกรรมเผยแพร่ประเด็นตามแนวความคิดความเชื่อของตนต่อชุมชนในพื้นที่ตั้งโครงการ รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้เกี่ยวข้องหรือ Stakeholder ในภาคส่วนต่างๆ

ควบคู่กันไป การดำเนินการดังกล่าวจึงเสมือนหนึ่งเป็นกระบวนการเคลื่อนไหวกดดันหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “มือบ”

สถานการณ์การเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังทางการเมืองเหล่านี้ หากหน่วยงานภาครัฐหรือผู้ประกอบการใช้มาตรการจัดการต่อปัญหานี้ด้วยวิธีการและกระบวนการตามโครงสร้างของระบบการเมืองการปกครองแบบเดิมๆ แล้ว(การไม่คำนึงถึงสิทธิชุมชน การไม่มีส่วนร่วมทางการพัฒนาโครงการ) ย่อมจะเป็นเงื่อนไขด้านกลับที่ไปเพิ่มเป็นเชื้อเพลิงใหม่ ให้สถานการณ์นั้นๆ มีความรุนแรง บานปลายยิ่งขึ้นไปอีกและเป็นการยากแก่การควบคุมได้

ในการนี้ บริษัท กรีน โพรเทคท์ จำกัด ได้ประเมินประเด็นของการเคลื่อนไหวทางสังคมการเมืองของกลุ่มพลังทางการเมือง ที่ยึดมั่นตามแนวทางการเมืองนอกกระบวน / การเมืองกระแสรอง / การเมืองภาคพลเมือง ที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับโครงการผลิตเอทานอลของบริษัทไทยออยล์ฯ ดังนี้

7.2.1 กระแสการต่อต้านถ่านหิน/โรงไฟฟ้า

กระแสการต่อต้านโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน โดยเฉพาะโครงการโรงไฟฟ้าทับสะแกของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีโอกาสที่จะเชื่อมโยงเข้ากับโครงการนี้ได้ ถ้าหากโครงการนี้ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงพลังงาน และกลุ่มชาวบ้านที่รวมตัวกันเป็นชมรมฯ และเอ็นจีโอในพื้นที่เคยประสานการเคลื่อนไหวในสวนกลางมาแล้วย่อมจะง่ายต่อการสร้างประเด็นในการเคลื่อนไหว

ข้อมูลกลุ่มต่อต้านการใช้ถ่านหิน

- **ล่าสุด** การต่อต้านนโยบายด้านพลังงาน PDP /รมต.กระทรวงพลังงาน เมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2550

ผล : รมต.มีหนังสือยืนยันไม่สร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินที่ทับสะแก /จะรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและนักวิชาการอย่างรอบด้านในการจัดทำแผน PDP

7.2.2 กระแสการเคลื่อนไหวต่อต้านมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม /

นิคมอุตสาหกรรมที่มามาตาศุด

กระทรวงทรัพยากรและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้รับในเงื่อนไขข้อเรียกร้องของการเคลื่อนไหวเอ็นจีโอ และเป็นข่าวที่สนใจของสื่อมวลชนและประชาชนโดยทั่วไปเมื่อปลายเดือนมกราคม 2550 ที่ผ่านมามีโอกาสที่จะเชื่อมโยงเข้ากับโครงการนี้ได้ หากจะถือว่าโรงงานผลิตเอทานอลในโครงการนี้ มีกำลังการผลิตสูงถึง 5 แสนลิตรต่อวัน

7.2.3 การขานรับกระแสภาวะโลกร้อน

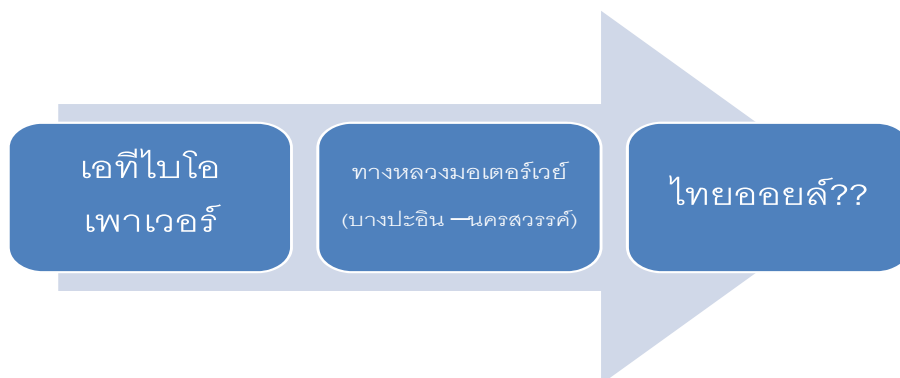
กระแสตอบรับจากภาพยนตร์สารคดี อันเนื่องมาจากอุตสาหกรรมและการใช้พลังงานฟอสซิล (น้ำมัน) ที่นายอัล กอร์ อดีตรองประธานาธิบดีของสหรัฐฯ เป็นผู้ดำเนินการและได้รับรางวัลออสการ์ นั้น จะมีผลต่อความสนใจในข้อมูลของประชาชนชาวโลก และข้อกล่าวอ้างในการเคลื่อนไหวทางการเมือง / สิ่งแวดล้อม มากขึ้น

7.3 การประเมินศักยภาพของกลุ่มชาวบ้าน / เอ็นจีโอที่จะคัดค้านโครงการ

7.3.1 แนวโน้มการต่อต้าน

จากจุดเริ่มต้นที่การรวมตัวกันต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังแก๊ส กลุ่มชาวบ้านและชมรมอนุรักษ์มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง และเฝ้าระวังต่อการกลับมาของโรงไฟฟ้าและโครงการต่างๆ ที่อาจจะมีผลกระทบต่อชาวบ้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้จากปฏิกิริยาการต่อต้านที่มีต่อโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองเส้นบางปะอิน-นครสวรรค์ ที่จะตัดผ่านเขตตำบลน้ำทรงฯ และจากการสืบสภาพและการจัดการประชุมกลุ่มย่อยของชาวบ้านในพื้นที่ / ประชาสังคม ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้สูงอย่างยิ่งว่าถ้าโรงงานเอทานอลของบริษัทไทยออยล์มาตั้งในพื้นที่ ก็จะมีการต่อต้านจากกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่และชมรมอนุรักษ์เช่นเดียวกัน

แนวโน้ม / การเคลื่อนไหว

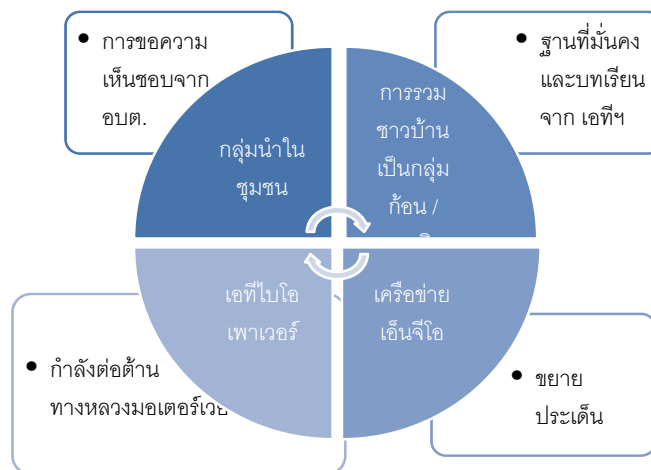

7.3.2 การประเมินศักยภาพของการคัดค้านโครงการของไทยออยล์

นอกจากโอกาสที่ประเด็นของไทยออยล์ จะเป็นเรื่องของการต่อต้านของกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่และชมรมอนุรักษ์ฯ ต่อเนื่องจากกระแสเรื่องของทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองแล้ว ยังจะเป็นประเด็นหรือเป็นเงื่อนไขการคัดค้านของสมาชิก อบต. ที่เป็นแกนนำของชมรมฯ / ตัวแทนของชาวบ้านจากหมู่ 4 และหมู่ 5 ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบของที่ประชุม อบต. น้ำทรงฯ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของกรมโรงงานอุตสาหกรรม แม้ว่า จะมีสมาชิก อบต. โดยส่วนใหญ่จะสนับสนุนหรือให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานตามโครงการก็ตาม แต่ชมรมอนุรักษ์ฯ ซึ่งมีประสบการณ์มาจากการคัดค้านโรงไฟฟ้าพลังกลบมาแล้ว มีประสบการณ์การเชื่อมโยงประเด็น และเครือข่ายกับเอ็นจีโอ ระดับประเทศมาแล้ว ย่อมสร้างเงื่อนไข สร้างวิธีการขยายประเด็นสู่สาธารณะ / ขยายวงกว้างได้ อันจะทำให้การดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ของโครงการ มีโอกาสดิดหล่มและยุ่งยากต่อการแก้ไขได้

ศักยภาพของกลุ่มคัดค้าน

7.3.3 การวิเคราะห์ (SWOT Analysis)

เพื่อการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์และรัฐกิจสัมพันธ์(ในท้องถิ่น) / รวมความถึงการดำเนินงานเพื่อขอความเห็นชอบจาก อบต. น้ำทรงฯ (ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน)

7.3.3.1 จุดแข็ง

- (1) เป็นที่นามีบ้านเรือนติดแปลงที่ดินบ้างเล็กน้อย
- (2) ผู้นำในชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / อบต.) โดยส่วนใหญ่ ยินดีให้ความร่วมมือในการเข้ามาตั้งโรงงาน

7.3.3.2 จุดอ่อน

- (1) เป็นพื้นที่นำท่วมซ้ำซาก / ขวางทางน้ำหลาก
- (2) พื้นที่ต่ำ ต้องถมที่โดยงบประมาณมาก
- (3) เป็นที่ยังใช้ทำนา ทำนา3 ครั้งต่อปี / บางส่วนให้เช่าทำ
- (4) มีชุมชนที่เคยรวมตัวกันต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังเกลบ
- (5) ไม่ใช่พื้นที่ตั้งของวัตถุดิบ ทั้งมันสำปะหลัง / ลานมัน / มันเส้น / การขนส่ง ธุรกิจต่อเนื่องจากธุรกิจมันสำปะหลัง
- (6) เป็นพื้นที่ที่มีนายหน้าค้าที่ดินแปลงใหญ่ หลายกลุ่มและหลายแปลงและเคยมีประเด็นขัดแย้งจนเป็นกลายเป็นสาเหตุหลักในการต่อต้านโรงไฟฟ้า

7.3.3.3 โอกาส

- (1) เชื้อเพลิงเอทานอลเป็นโครงการตามนโยบายของรัฐ / กระทรวงพลังงาน
- (2) สร้างรายได้ / ธุรกิจใหม่ในท้องถิ่นภูมิภาค
- (3) สร้างรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (4) กระบวนการมีส่วนร่วมกระบวนการจัดการใหม่ได้เป็นช่องทางที่ที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มประชาสังคม

7.3.3.4 อุปสรรค

- (1) ชุมชนที่รวมตัวกันต่อต้านโรงไฟฟ้า มีพัฒนาเป็นการต่อต้านทางหลวงพิเศษบางปะอิน – นครสวรรค์
- (2) มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรพัฒนาเอกชน
- (3) มีประเด็นข้อกังวลใจของชาวบ้านที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของไทยออยล์
- (4) การมีส่วนร่วมบางมาตรการถูกปฏิเสธจากกลุ่มประชาสังคม

7.4 กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานด้านชุมชนสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์และCSR

บริษัท กรีนโพรเทคท์ จำกัด ขอนำเอาโมเดลการวิเคราะห์คู่ความสัมพันธ์แบบใช้ 4Ds โมเดล มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อวิเคราะห์หากกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการดำเนินงานด้าน

ชุมชนสัมพันธ์ รัฐกิจสัมพันธ์ งานประชาสัมพันธ์ และงานที่เกี่ยวข้องต่างๆทั้งก่อนและหลังการก่อสร้างโรงงาน(ตั้งแต่การขอความเห็นชอบจาก อบต.เพื่อประกอบการขออนุญาตกิจการโรงงาน) โดยมีรายละเอียดที่คู่ความสัมพันธ์ ดังนี้

การวิเคราะห์คู่ความสัมพันธ์ 4Ds Model

4Ds Model	Opportunity	Threat
Strength	<i>Do it</i> (ลงมือทำทันที)	<i>Decide</i> (ตัดสินใจเพื่ออะไรที่จะเลิก)
Weakness	<i>Delegate</i> (ให้คนอื่นทำแทน)	<i>Delete</i> (ล้าถอยออกจากสมรภูมิ)

17

7.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส / SO : DO IT

แผนกลยุทธ์ที่ 1   การพัฒนางานกระบวนการมีส่วนร่วม/กระบวนการจัดการใหม่ของธุรกิจ

Support

จุดแข็ง   ผู้นำชุมชนโดยส่วนใหญ่ให้การสนับสนุน

โอกาส   สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกระบวนการจัดการใหม่

แผนกลยุทธ์ที่ 2

การพัฒนากลไกการสร้างรายได้ทางตรงให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ชุมชนผ่านกลไก Empowerment

Support

จุดแข็ง   ผู้นำชุมชนโดยส่วนใหญ่ให้การสนับสนุน

โอกาส   สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกระบวนการจัดการใหม่และการสร้างรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างจุดอ่อนกับโอกาส / WO : Delegate

แผนกลยุทธ์ที่ 3	การสร้างธุรกิจใหม่ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมเอทานอลกับชุมชน
Support	
จุดอ่อน	ไม่ใช่พื้นที่มันสำปะหลัง / ลานมัน / ขนสินค้าเกษตรพืชไร่ / ธุรกิจต่อเนื่อง
โอกาส	อุตสาหกรรมเอทานอลสร้างธุรกิจใหม่ รายได้ใหม่ แก่ภูมิภาค

7.4.3 คู่ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับอุปสรรค / ST : Decide

แผนกลยุทธ์ที่ 4	การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ต่อประชาชนในพื้นที่
Support	
จุดแข็ง	ผู้นำชุมชนโดยส่วนใหญ่ให้การสนับสนุน
อุปสรรค	เป็นชุมชนที่เคยต่อต้านโรงไฟฟ้า / มอเตอร์เวย์และมีข้อกังวลใจที่นอกเหนือความรับผิดชอบของไทยออยล์

ข้อสังเกต

การจะนำแผนงานนี้ไปใช้ ต้องคำนึงถึงผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการแบ่งฝ่ายในชุมชน และความขัดแย้งในชุมชน ดังที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่นี้และอีกหลายแห่ง

7.4.4 คู่ความสัมพันธ์ระหว่างจุดอ่อนกับอุปสรรค / WT : Delete

แผนกลยุทธ์ที่ 5	การพิจารณาหาที่ตั้งโรงงานแห่งใหม่
Support	
จุดอ่อน	เป็นที่ชุมชนรวมตัวกันต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังกลบ นอกจากนี้ยังไม่ใช่พื้นที่เพาะปลูก / ธุรกิจมันสำปะหลังเป็นพื้นที่ต้ำน้ำท่วมซ้ำซากต้องใช้งบประมาณสูงในการปรับสภาพที่ดิน
อุปสรรค	การต่อต้านโรงไฟฟ้าพลังกลบยังคงอยู่และขยายเป็นการคัดค้านทางหลวงพิเศษไปอีกหนึ่งโครงการด้วย มีการรวมตัวของชาวบ้านที่เข้มแข็ง เชื่อมเครือข่ายการเคลื่อนไหวภายนอก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีเพียงการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) เป็นจุดแข็งประการเดียว ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ได้โดยทันที ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพของกลุ่มต่อต้านในชุมชน ที่แม้จะมีจำนวนเพียง 2 คน ในจำนวนสมาชิกอบต.น้ำทรง จำนวน 22 คน และฐานะทางสังคมที่ด้อยกว่าผู้นำชุมชน แต่ก็มีขีดความสามารถในการสร้างพลังการเคลื่อนไหว สร้างประเด็นสู่สาธารณะ ได้ดีกว่า จะเห็นได้จากกรณีโรงไฟฟ้าพลังแก๊ส และกรณีมอเตอร์เวย์

ในระดับยุทธศาสตร์ แม้ว่าจะมีโอกาสที่จะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม โดยความมีประโยชน์จากโครงการที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยรวมจะได้รับ และนำเอาภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือที่ดีของไทยออยล์ ไปสร้างความไว้วางใจให้กับชุมชน ในกลไกการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การให้ข้อมูลข่าวสาร ไปจนถึงการจัดทำข้อตกลงและกติกาชุมชน ซึ่งในการศึกษานี้ ประเมินได้ว่า ไทยออยล์จะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมไปตามดีกรีความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไปทุกขั้นตอน อันจะเป็นเงื่อนไขประการสำคัญที่จะเกิดต้นทุนทางการเงินและต้นทุนในเรื่องเวลาในการดำเนินการ

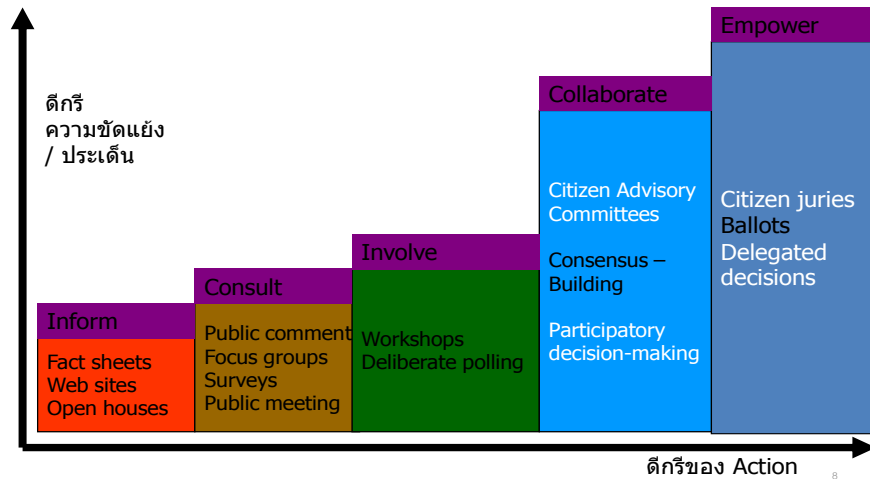
อนึ่ง การจัดลำดับการมีส่วนร่วมที่เพิ่มสูงขึ้นตามดีกรีความขัดแย้ง /ประเด็นปัญหา ในการศึกษา นี้ ขอนำเอาโมเดลการจัดลำดับของ International Association for Public Participation มาใช้เป็นกรอบการพิจารณา คือ

ลำดับที่ 1	การให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform)
ลำดับที่ 2	การร่วมปรึกษาแนะนำ (To Consult)
ลำดับที่ 3	การร่วมวิเคราะห์และร่วมพิจารณา (To Involve)
ลำดับที่ 4	การร่วมมือร่วมตัดสินใจ(To Collaborate)
ลำดับที่ 5	ร่วมดำเนินการ ร่วมสร้างเงื่อนไข(To Empower)

CSR/ Public Participation

(Developed by International Association for Public Participation)

7.5 ข้อเสนอแนะ

โดยสรุปแล้ว บริษัท กรีน โพรเทคท์ จำกัดมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

7.5.1 ไม่ควรตั้งโรงงานในพื้นที่ตำบลน้ำทรงฯ โดยมีเหตุผล ดังนี้

ประการที่แรก โครงการจะมีโอกาสประสบกับปัญหาการคัดค้านของชุมชน / กลุ่มประชาสังคมนครสวรรค์ / เครือข่ายการเมืองนอกระบบ และต้องลงทุนค่าใช้จ่ายทางสังคมสูง

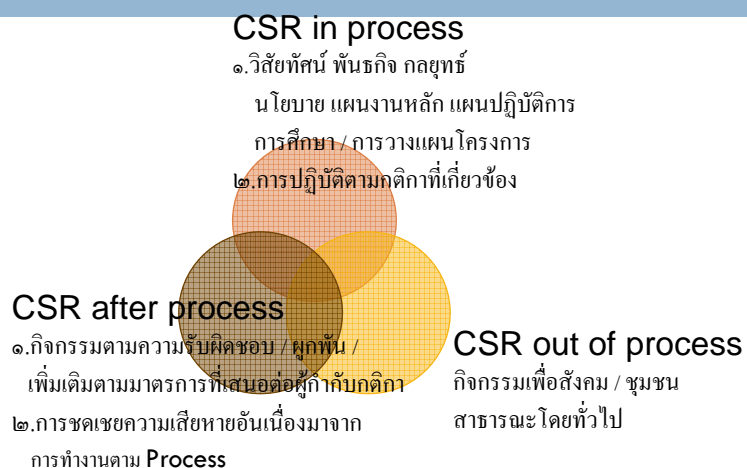
จากข้อมูลสถานการณ์ตั้งแต่เริ่มต้นมีแนวโน้มการต่อต้านจากชุมชนและกลุ่มประชาสังคมสะท้อนถึงโครงการต้องเพิ่มการลงทุนค่าใช้จ่ายสูงขึ้นในการสร้างความสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ กับประชาชนในพื้นที่ทุกหมู่เหล่า เพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสือให้ความเห็นชอบจาก อบต.ไป ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ประการที่สอง พื้นที่ที่มีสภาวะการต่อต้านและความขัดแย้งของชุมชน จำเป็นต้องใช้กระบวนการจัดการในขอบเขตที่กว้างและต่อเนื่องทุกขั้นตอนอันจะเป็นการระับผิดชอบที่สูงต่อโครงการทุกด้าน

หากสามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆไปได้ ก็เชื่อว่า จะยังมีประเด็นตกค้างที่จะเป็นภาระรับผิดชอบของไทยออยล์ ที่จะต้องรับผิดชอบตามแนวทางของ CSR ตั้งแต่การออกแบบ

โครงการ การรับผิดชอบต่อตามมาตรฐานผลกระทบต่อชุมชน และสิ่งแวดล้อม (CSR in process & after process) รวมทั้ง กิจกรรมตามกระบวนการมีส่วนร่วม (Public participation) ซึ่งจะต้องใช้ความพยายาม และการประสานงานอย่างใกล้ชิด อันจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อการดังกล่าวนี้ รวมถึงการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน / สังคม ประเภทที่ไม่ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมโดยตรง หรือที่เรียกว่า CSR out of process มีค่าใช้จ่ายสูงจนเกินไปและปัญหาที่ดำรงอยู่ก็มี โอกาสพัฒนาต่อไปแบบทัศนียมไม่รู้จัก

CSR

7.5.2 ข้อเสนอต่อการจัดหาพื้นที่

เนื่องจากผลการศึกษานี้มีข้อเสนอว่าไม่ควรสร้างโรงงานผลิตเอทานอล ในพื้นที่ ต.น้ำทรง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ ตามรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้ตามลำดับแล้วข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงไม่ได้มีข้อเสนอที่เกี่ยวกับกลยุทธ์และแผนงานหลัก (Master Plan) และ แผนปฏิบัติการ(Operation Plan)ในด้านชุมชนสัมพันธ์และงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องตามที่ได้ กำหนดไว้เป็นกรอบการศึกษา และไม่ได้นำเอาผลการศึกษาด้านการจัดหาวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบการด้านลานมันเข้ามาวิเคราะห์รวมกันไว้ในรายงานนี้ (การศึกษาเรื่องมัน สัมปะหลังและผู้ประกอบการด้านลานมันในจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดใกล้เคียงได้ แยกรายงานไว้ต่างหาก)

ในการศึกษานี้จึงได้นำเอาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาพื้นที่ตั้งโรงงานขมา นำเสนอไว้แทน โดยเพิ่มเติมจากข้อเสนอของคณะนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

ซึ่งได้กล่าวถึงแล้วในบทที่ 6. และได้แยกเป็นรายงานไว้อีกเล่มหนึ่ง (รายงานผลการดำเนินงาน เวที Focus Group กรณีการจัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอล ในพื้นที่ตำบลน้ำทรง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ วันที่ 14 – 27 มีนาคม 2550 เสนอต่อบริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) โดยมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

ประการแรก การศึกษาและประเมินสถานการณ์ชุมชน/ประชาสังคมท้องถิ่น

หากจะการเลือกพื้นที่ใหม่ เรื่องของชุมชนและการขยายตัวของกลุ่มพลังทางการเมืองแบบการเมืองนอกระบบ / หรือการเมืองกระแสรอง / การเมืองภาคพลเมืองที่ดำรงอยู่ในพื้นที่นั้นๆ ควรจะเป็นปัจจัยเบื้องต้นในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

ประการที่สอง ข้อควรระวังเรื่องการจัดการเกี่ยวกับนายหน้าซื้อขายที่ดินและความสัมพันธ์เชิงผลประโยชน์ในชุมชนท้องถิ่น

จากการศึกษาข้อมูลพื้นที่แห่งนี้และข้อมูลจากประสบการณ์ในโครงการขนาดใหญ่หลายโครงการ พบว่าปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นชนวนความขัดแย้งของชุมชนและลูกกลามเป็นการต่อต้านและคัดค้านโครงการ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาคัดเลือกที่จะทำงานร่วมกับนายหน้าที่มีศักยภาพ ที่มีบารมีและได้รับการยอมรับนับถือจากคนในวงกว้างของชุมชน ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในภาคส่วนต่างๆอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งปัญหาการรวบรวมแปลงที่ดิน การประสานงานและการทำเอกสารสำคัญเกี่ยวกับที่ดิน กับหน่วยงานราชการ ความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นในกลุ่มนายหน้า เป็นต้น

ประการที่สาม การพิจารณาพื้นที่ในเขตโซนนิ่งหรือพื้นที่ที่ได้รับการอนุญาตแล้ว

หากไม่มีข้อจำกัดว่า ที่ตั้งของโรงงานผลิตเอทานอลจะต้องตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง หรือภาคตะวันออก ทางเลือกหนึ่งที่จะลดขั้นตอนการกำหนดโครงการและการจัดการด้านชุมชน/และกลุ่มต่อต้านในพื้นที่ในช่วงการขอความเห็นชอบจากอบต. เพื่อใช้เป็นเอกสารในการขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ก็คือ การพิจารณาพื้นที่เดิมที่มีโครงการเอทานอลของผู้ประกอบการรายอื่น มีการอนุญาตจากราชการไว้แล้ว และผู้ประกอบการรายนั้นไม่ดำเนินการต่อ

7.5.3 ข้อเสนอต่อการกำหนดนโยบาย /จุดยืนด้านสังคมในการดำเนินธุรกิจผลิตเอทานอล

บริษัท กรีนโพเทคท์ จำกัด เห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ไทยออยล์จะได้

พิจารณากำหนดนโยบาย / จุดยืน (Positioning) ด้านสังคม ซึ่งหมายความรวมถึงการบริหารงานที่เกี่ยวกับชุมชน สิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / ภูมิภาค เพื่อรองรับข้อเสนอที่คณะนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิตได้เสนอไว้บ้างแล้วข้างต้น ทั้งนี้ก็เพราะ โครงการผลิตเอทานอลขนาดที่มีกำลังการผลิต 500,000 ลิตรต่อวัน ที่ไทยออยล์ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ นอกจากจะต้องใช้วัตถุดิบที่เป็นมันเส้น(มันสำปะหลัง)ที่ จะต้องสร้างหลักประกันที่มั่นคงในการจัดหาวัตถุดิบ ยังเป็นธุรกิจที่ไม่อยู่ในเครือข่ายธุรกิจเดิมของไทยออยล์และเป็นธุรกิจใหม่ที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการค้าลานมัน ซึ่งอยู่ในชุมชนและท้องถิ่นได้โดยตรง

ดังนั้น ไทยออยล์ก็ควรจะมีนโยบายต่อการก้าวสู่ธุรกิจใหม่ นี้ ให้เป็นที่ชัดเจน ว่า จะดำเนินธุรกิจกับผู้ประกอบการค้ามันเส้น(มันสำปะหลัง) ผู้ประกอบการค้าลานมัน เกษตรกร องค์กรของเกษตรกร ในรูปแบบอย่างไร และรูปแบบในการดำเนินธุรกิจนี้ จะไปสัมพันธ์กับการเลือกพื้นที่ตั้งโรงงาน ว่า จะอยู่ในพื้นที่เพาะปลูก หรือ ที่ตั้งของ คลังสินค้า / ไซโลมันเส้น

หากรูปแบบการดำเนินธุรกิจมุ่งให้ความสำคัญต่อผู้ประกอบการค้าลานมันและเกษตรกร ก็จะมีผลเชื่อมโยงไปสู่การเลือกพื้นที่ตั้งโรงงานอยู่ในพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ชุมชนโดยรอบโรงงานและย่านใกล้เคียงก็จะเป็นชาวไร่มันสำปะหลัง ประเด็นเรื่องผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็จะเป็นเรื่องที่ชุมชนโดยรอบโรงงาน ให้การยอมรับและเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่จะได้รับกับสิ่งที่จะต้องสูญเสียไป ได้โดยตนเอง ซึ่งรูปแบบการดำเนินธุรกิจแบบนี้เป็นโมเดลของโรงงานน้ำตาล ซึ่งมีที่ตั้งโรงงานอยู่ในย่านชุมชนที่มีการปลูกอ้อย ที่แม้ว่าในฤดูการเก็บอ้อย ชุมชนจะได้รับผลกระทบทั้งในเรื่องของการจราจรที่จะมีรถบรรทุกขนส่งอ้อยและขนส่งน้ำตาล นอกจากนี้ยังมีฝุ่นละออง เขม่าควัน ฯลฯ ซึ่งเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนและมีผลต่อสุขภาพของประชาชนละแวกโรงงาน แต่ไม่ค่อยจะมีชุมชนยกประเด็นเหล่านี้มาเป็นประเด็นในการต่อต้านการสร้างโรงงานหรือขับไล่โรงงานออกไปจากพื้นที่ ตัวอย่างเช่น โรงงานน้ำตาลไทยกาญจนบุรี ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลูกแก อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

หากรูปแบบการดำเนินธุรกิจมุ่งให้ความสำคัญกับผู้รวบรวมมันเส้น / ไซโลระดับประเทศ ก็จะมีผลเชื่อมโยงไปสู่การเลือกพื้นที่ตั้งโรงงานอยู่ในพื้นที่ตั้งของคลังสินค้า / ไซโลมันเส้น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ชุมชนโดยรอบโรงงาน ไม่มีอาชีพที่สัมพันธ์กับธุรกิจมันสำปะหลัง การเพาะปลูกมันสำปะหลัง ชุมชนโดยรอบโรงงานก็จะมองเห็นแต่ภาพลบของโรงงานเอทานอลเป็นด้านหลัก ทั้งปัญหาด้านจราจร ฝุ่นละออง เขม่าควัน ตลอดจนปัญหาในด้านสังคมในชุมชน และจะไม่ยอมรับในผลประโยชน์ที่ระบบเศรษฐกิจระดับประเทศชาติที่จะได้รับ ยกตัวอย่างการต่อต้านคัดค้านโครงการก่อสร้าง

